

HARJU ELU

**Reede,
21. märts
2025**

Nr 6 (2429)
Hind 2,99 eurot

Endine eurovolinik Kadri Simson

soovib valitsusel kaaluda
moodsaid põlevkivi-
jaamu. lk 2

Kinnisvaraturg näitab märke elavnemisest

Kõige aktiivsem korterite ost-müük
toimub järelturul, sest uute korterite
hinnad on endiselt kallid. lk 6

Tallinnas avatakse kaks tuletorni

Suvel avatakse külastajaile
Sikupilli asumis ja hiljem Kumu
kõrval asuv tuletorn. lk 20

KEVAD ALGAS
20. märtsil kell 11.02

SELVER
**LAADA-
PÄEVAD**

**04.-24.
märts**

4⁹⁹

6,79 **-26%**

**Broileri pooltiib
mango-tüümianimarinaadis**
Selver, kg

8⁹⁹

12,99 **-30%**

**Saksapärase
heeringasalat**
Selver, kg

~5⁵⁹

~6,99 **-20%**

Laadapitsa **SELVER PAGARID**
Selveri Pagarid, ~700 g, 7,99/kg

3⁴⁹

4,49 **-22%**

Laadasalat
Selveri Köök, 700 g, 4,99/kg

Toodetud Eestis. Pakkumised kehtivad, kuni kaupa jätkub. Piltidel on illustreeriv tähendus.

selver.ee

**OLE NÄHTAV –
TELLI REKLAAM**

5660 8202 või myyk@harjuelu.ee

4.03

Harju Elu

29.03

Jõelähtme Vallaleht

10.04

Kose Teataja

KADRI SIMSON: kaaluksin teisigi võimalusi tuumajaama asemel

ÜLO RUSSAK

ylo@harjuelu.ee

Välispoliitilisi uudiseid tuleb uksest ja aknast – Ukrainast, USA-st ja Venemaalt. Paraku valdavalt mitte häid. Mis oli viimane hea uudis, mis teid enim kõnetas, Kadri Simson?

Valdavalt häid emotsioone andis mulle märtsi alguses toimunud Londoni tippkohtumine, kus olid kohal paljud Euroopa valitsusjuhid, aga ka Türgi esindaja ja Kanada peaminister, ehk kõik olulisimad NATO liikmed, jättes USA kõrval. Euroopa Liitu esindas Ursula von der Leyen. Selle seltskonna kohtumisel president Volodõmõr Zelenskõiga kõlas selge sõnum: sõltumata president Donald Trumpi otsustest ajavad NATO teised liikmed seekord iseseisvat poliitikat. Rõõmustas see just paralleeli tõttu viie aasta taguse ajaga, mil USA tõmbas suhteliselt lühikese etteütle misega oma väed välja Afganistanist. Siis ei olnud teised liitlased midagi iseseisvalt, jätsid peale 20-aastast panustamist Afganistani Talibani meeleva.

See Londoni kohtumine on aga sõnum ülejäänud maailmale – ka USA-le –, et me ajame seda poliitikat, millesse me usume. Euroopa Liidus elab ikkagi 450 miljonit inimest, koos Suurbritanniaga üle 500 miljoni, meid on rohkem kui USA-s ja märkimisväärselt rohkem kui Venemaal, kus erinevatel põhjustel rahvaarv kiiresti kahaneb.

Eestil on kõrge esindaja Euroopa Liidus, Euroopa välisministriks tituleeritud Kaja Kallas. Ometigi pole ta pildis. Kas oleme liiga väike riik, et inimene Eestist oleks kõrges rahvusvahelises mängus tõsiselt võetav?

Ukrainas toimuv on esimese järgu kriis. Selle lahendamise on enda peale võtnud valitsusjuhid, ka Euroopa Komisjon on esindatud kõrgeimal tasemel eesotsas Ursula von der Leyeni ja Antonio Costaga. Sellepärast pole ka Kallas pidevalt pildil.

Teine aspekt on see, et Kaja Kallas ei saa rääkida omaenda parima arusaamise järgi. Ta saab välja öelda arvamuse, mille taga on 27 välisministri konsensuslik otsus.

„Täna sai selgeks, et vaba maailm vajab uut liidrit. Meie, eurooplaste ülesanne on võtta see väljakutse,“ kirjutas Kaja Kallas 1. märtsil sotsiaalmeedias. Vaevalt see üleskutse tal 27 välisministri-ga kooskõlastatud oli?

Eks see oli tema esimene emotsioon peale Trumpi ja Zelenskõi ebaõnnestunud läbirääkimisi Ovaalsaal. Selline avaldus võib muidugi nii mõnegi ukse talle transatlantilistel kõnelustel suletuks jätta. Kuulates samas, mida USA poliitikud endale välja öelda võtavad, tunnistades järgmisel päeval, et nad ei mäleta öeldut, siis... Ehk tuleb meil nendega rääkides valida nende endi keel. Mina ei usu, et Kaja Kallase sellest väljaütlemisest tööalaselt midagi väga vasakule läheb.

Kõik USA poliitika asjatundjad väljastpool USA-d, aga ka USA-s endas on hämmastunud, kui kiiresti on võimalik lammutada ühe pikkade tugevate traditsioonidega demokraatia võimustruktuurid. Kuidas

Trump, minnes mööda senatist ja kongressist, on mehitanud just jõustruktuuri-de juhid oma äranägemise järgi.

Samas kõige hullemat pole juhtunud – pärast mõnepäevast katkestust taastas USA oma relvaabi taas Ukrainale. Mil-lest see kõneleb?

Mulle tundub, et relvaabi äravõtmine oli Ukrainalt väljapressimine, mis toimus telavastusena kogu maailma ees. Partneriga nii ei käituta. Aga et relvaabi taastus – eks relvaärimisele ole Valges Majas omad huvid ja tugevad lobistid, see on väga suur äri. Mis aga meile tähtsaim – USA selline käitumine peab olema Euroopa Liidule samasugune õppetund, nagu oli ainult Venemaa energiakandjatest sõltuvusse jäämine. Euroopa Liit leidis väljapääsu Vene energia nõiaringist. Praegu tegeldakse von der Leyeni tasemel ka kaitsetöös-tuses autonoomia saavutamise. Lihtne ega kiire see protsess ei ole. Kaitseküsimused on seni olnud iga riigi enda pädevuses.

Töötasite Brüsselis Euroopa Komisjoni energiavolinikuna viis aastat. Kas seal Euroopa kõrgeima energiaametnikuna polnud hoomatav, mis viigu koduse Eesti energiamajanduse juhtimisel riigist saanud energiat importivaks riigiks, meie elekter on pea kõige kallim Euroopas.

Alustasin energiavolinikuna tööd ajal, kui Eesti koos lähisnaabritega ostis palju energiat Venemaalt ja Valgevenest. Venemaa otsustas aga energiatuurga manipuleerima hakata, näiteks ei müünud ta enam maagaasi – Soome oli mäletatavasti esimene, kes selle all kannatas – ja siis lõpetas meile ka elektrimüügi. Eesti, Läti ja Leedu said olukorras, kus suur kogus energiat 2020. aastal turult kadus, siiski hakkama. Venemaalt jäi siis Baltimaadel saamata neli teravatt-tundi elektrienergiat ehk pool Eestile vajaminevast kogusest. Meie, kolm Balti riiki koos Soomega saime hakkama, elektritõrkeid varustamisel ei esinenud. See on selle loo positiivne pool. Halb on see, et järgnes hinnatõus.

... ja Eestis muutus elekter üheks kõige kallimaks Euroopas!

Oma viieaastase kogemusega Euroopa energiakomisjoni eesotsas võin öelda, et pole riiki, kus ei arvata, et just neil on kõige kallim energia Euroopa Liidus. Ainult norrakad, rootslased ja soomlased ei arva seda, kuna nende energia ongi odav.

Eesti elektrihinna määrab suuresti börsihind, kus on tipuhinnad. Võttes aluseks ülemise tipuhinna, võime tõesti tõdeda, et kuskil Euroopas pole nii kõrget tunnihinda olnud kui meil siin Eestis. Samas on Euroopas palju kodutarbijaid, kes on fikseeritud hindadel. Ja nende fikseeritud hinnad on kallimad kui Eesti operaatorite pakutavad fikseeritud hinnad.

Ja sellest hoolimata ei minda teistes Euroopa riikides üle börsihindadele?

Vanas Euroopas on veel palju riike, kus majapidamistes pole elektritarbimise arvastamisel kaugarvesteid. Kui pole neid, pole võimalust valida ka börsihinda. Eesti elektrisüsteem on Euroopa vanadest riikidest arengus ette jõudnud. Samas elame praegu hübriidsõja tingimustes. Kui meie EstLink 2 oleks terve, oleks Eestis ka elektri börsihind odavam. Soomel, Rootsil ja Norral on võimekus varustada odava elektriga mitte ainult Baltimaid, aga ka Saksamaad.

Euroopa Komisjoni energiavolinik Kadri Simson ja Euroopa Parlamendi saadik Andrus Ansip Euroopa Parlamendis.

FOTO: Euroopa Komisjon

Ma väga loodan, et EstLink 2 saab peagi korda ja kolmanda kaabli ehitusel mõeldakse, kuidas seda kaitsta mitte ainult hooletute laevnike, vaid igasuguste ohtude eest.

Ometigi on meil omad põlevkivijaamad.

Põlevkivijaamad igal hetkel kalli süsinikheite tõttu turule ei pääse, sest tarbija tahab börsilt odavaima hinnaga elektrit osta. Põlevkivijaamad tuleb aga käigus hoida selleks momendiks, kui tuule- ja päikesijaamad meie tarbimist ei kata. Siinjuures on hästi oluline, et Eesti otsustas lõpuks kasutada võimsusmehhanismi. Näiteks Poola on oma kivisõejaamad sellele mehhanismile viinud. See tähendab, et põlevkivijaamu saab hoida reservis varustuskindluse tagamiseks, kattes kulud riigi abiga. Nii on selle nüüd ka Eesti valitsus vormistanud ja Euroopa Komisjon on selle heaks kiitnud.

Kui Eesti valitsus tahab ühiskonna raha panna tuleviku- tehnoloogiasse, mis hakkab meie elu mõjutama aasta- kümneteks, peab ühiskond ühiselt kaaluma, mis on see tehnoloogia, millesse investeerida.

Elmises Harju Elus oli pikem intervjuu kauaaegse Teaduste Akadeemia juures tegutseva energianõukogu esimehe Arvi Hamburgiga. Üks tema seisukohti oli, et kuni meil pole aatomelektrijaama, peaksid töötama põlevkivijaamad. Mida arvate teie?

Võimalusi tuumajaama ehitamiseks on erinevaid, ka Eestis on nende üle vaieldud palju – kas otsustada sellise kasuks, mida on juba varem ehitatud, mille tehnoloogia läbi proovitud. Seni on rohkem kõlama jäänud uue konteineritehnoloogia pooldajate hää. Euroopa Komisjon siin mingit otsust ei langeta, kuna komisjon on neutraalne tehnoloogiate suhtes. Mina aga ei riskiks Eestisse ehitada tuumajaama, mille tehnoloogia pole veel praktikas läbi proovitud.

Hoiatavaks näiteks on meile siin naabrite tuumajaama, Olkiluoto kolmanda reaktori ehitamine, mis läks arvestatust kolm korda kallimaks ja mille ehitamine venis planeeritust pea kümme aastat pikemaks.

Lisaks peame ühiskonnana mõtlema ka kaasnevatele kuludele. Kes on need spetsialistid, kes jaama hakkavad opereerima, me peame nad välismaal alles välja koolitama. Ka need inimesed, kes hakkavad tööle loodavas tuumaagentuuris, et tagada tuumaenergia ohutus, tuleb välja koolitada. Koolituskulud ei võta ükski eraettevõtte enda kanda. Kuhu ladustame tuumajäätmeid, meil pole sellist kümneid miljoneid maksvat jäätmejaama. Tuumajaamaga kaasneb hulk probleeme.

Saan aru, et teie olete tuumajaama suhtes skeptiline?

Maaailmas ja ka Euroopas on teisigi moodsaid tehnoloogiaid peale moodultuumajaama. Näiteks süsiniku tööstuslik püüdmine. Euroopa Liidu vahenditega toe-

tasime süsiniku kristalliliseks muundamise tehnoloogia rajamist Islandil. Euroopa innovatsioonifond rahastas ka Taani suurima saastaja, tsemenditehase süsiniku-püüdurite ehitamist. Ka Eestis peaksime mõtlema, kas panna kõik munad ühte korvi, ehitada tuumajaam ja hakata tulevikus importima tuumakütust, uraani ei tea kust, või soetada sama innovatiivne süsiniku püüdmise ja kristalliseerimise tehnoloogia. Ja panna püüdurid meie põlevkivijaamadele, mis tuleb ajakohastada. Energiamootoritel jäägina tekkivat põlevkivituhka meil juba osaliselt kasutada osatakse.

Kui Eesti valitsus tahab ühiskonna raha panna tuleviktsehnoloogiasse, mis hakkab meie elu mõjutama aastakümneteks, peab ühiskond ühiselt kaaluma, mis on see tehnoloogia, millesse investeerida. See ei tohi olla ainult ühe valitsuse otsustada, see peab olema laiapindsem otsus.

Teie volituste lõppemisest Euroopa Komisjoni energeetikavolinikuna on möödas juba rohkem kui pool aastat. Millega tegelete?

Töötan USA Columbia ülikooli globaalpoliitika keskuses külalisprofessorina, loengud toimuvad valdavalt Zoomis, aga vahel pendeldan ka New Yorgi vahet.

Arvestades teie suuri kogemusi nii kohalikus kui ka globaalpoliitikas, siis – kas pole jälle tulnud tahtmist kaasa lüüa? Pealegi – sügisel on juba valimised, Pärnus jäi teil nii mõnigi asi pooleli. Kas olete Pärnust lennanud kuhu-gi? Või sealsel lennuväljal maandunud?

Aastal 2016, mil Keskerakond eesotsas Jüri Ratasega valitsuskolitsiooni moodustas, sai Pärnu lennuväljalt lennata vaid Ruhnu saarele. Ka oli Pärnul vilets raudteeühendus, Lelle jaamast Pärnu poole muutus tee ohtlikuks. Minu ettepanek loodavale koalitsioonile oli, et leiame võimaluse see raudteeosa korda teha. Ettepanekut pidasid ebamõistlikuks nii tollane Pärnu linnapea kui ka Pärnu omavalitsusliidu juhid. Nende vastuargument oli, et Rail Baltic on ehitamisel. Nii kulutasime 20 miljonit lennuvälja arendamiseks, kuna ka paljud kohalikud ettevõtjad olid nõus seda toetama, et Pärnus turismi arendada. Nüüd tegutseb lennuväli vahelduva eduga. Viimane hea uudis oli, et sealses angaaris hakatakse lennukuid remontima.

Kas te pole kaalunud pärast Keskerakonnast lahkumist mõne teise erakonnaga ühineda?

Eesti poliitikas uuesti kaasa löömine tähendaks jälle alumiselt pulgalt alustamist. Elus on aga teisigi olulisi ja huvitavaid ameteid poliitiku oma kõrval. Arvan, et mina olen oma panuse Eesti poliitikasse andnud. ♦

31. detsembril 2024 teatas Kadri Simson, et lahkub Eesti Keskerakonnast. Simson märkis, et tal ei ole praegu plaanis liituda ühegi Eesti erakonnaga, samuti ei plaani ta osaleda 2025. aasta kohaliku omavalitsuse volikogude valimistel.

Eesti peab puitmajade müügiedu hoidma

ASKUR ALAS

askur.alas@harjuelu.ee

Eurostati statistika järgi on Eesti olnud aastast 2010 Euroopa suurim puidust tehase-majade eksportöör, mis näitab, et Eesti majatehaseid hinnatakse kõrgelt ning meie insenerid on innovatsiooniliidrid. Edu hoidmiseks on vaja pingutada.

Viiimastel saadaolevatel (2023) andmetel on Eesti puitmajade tootmismaht 421,5 miljonit eurot ja ekspordiks läheb sellest 95% ehk ligi 400 miljoni euro eest. Meie suurimad ekspordipartnerid on Norra, Rootsi ja Saksamaa, järgnevad Soome, Suurbritannia, Holland, Prantsusmaa, Taani, Island jt.

See oli üks oluline põhjus, miks 11 Eesti ettevõtet koostöös ettevõtluse ja innovatsiooni sihtasutusega (EIS) käisid hiljuti Saksamaal Münchenis toimunud maailma juhtival ehitusvaldkonna messil BAU, mille fookuses on arhitektuur, materjalid ja süsteemid. Messi külastab u 200 000 inimest, kelle seas on nii arhitekte, insenere, müügimehi, tootjaid, edasimüüjaid, arendajaid, ostjaid kui ka investoreid.

Püüti jalga veelgi rohkem ukse vahele saada

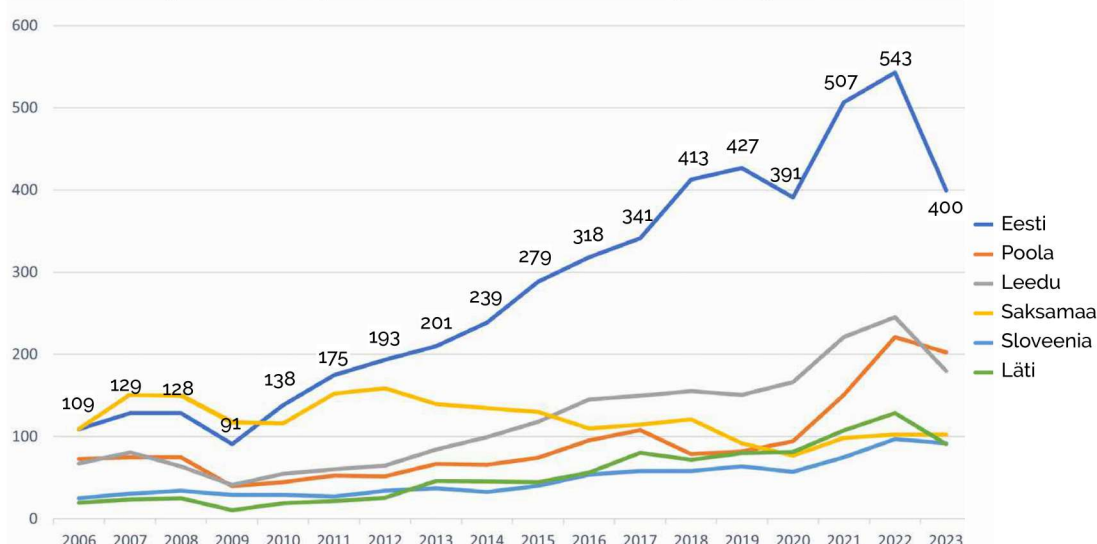
Kuigi Eesti on juba praegu puitmajade eksportimises Euroopa esimene – ekspordikäive on poole suurem meie järgnevatest Poolast ja Leedust, ning kogu Euroopa turust on Eesti ettevõtete käes muljetavaldavalt

Täna lahendavad Eesti ehitusinsenerid keerulisi geomeetrilisi väljakutseid Keskonnamaja näitel (Vesilennuki 10/12, Tallinn), aga teevad innovatsiooni ka renoveerimisel.

ALLIKAS: Kavakava arhitektuuribüroo

Puitmajade eksport EL-is 2006–2023 (miljonites eurodes)

Eesti puitmajade eksport on majanduslanguse tõttu küll vähenenud, kuid juhime edetabelit siiski pika puuga – järgnevad Poola, Leedu, Saksamaa, Sloveenia ja Läti.

ALLIKAS: Eurostat

valt ligi veerand –, püüti Saksamaal jalga ukse vahele saada veelgi laiemalt.

EISI Saksamaa ekspordinõunik **Tiina Kivikas** ütles Harju Elule, et Eesti ettevõtetele läks messil edukalt. „Eesti ühisstendi asukoht messi puiduhallis oli äärmiselt hea, asudes tuisksoonel, mis tagas palju kontakte ja ka huvi meie ettevõtete vastu. Ettevõtted kiitsid messi rahvusvahelisust ja tõdesid, et nende stende külastasid potentsiaalsed kliendid erinevatest riikidest,“ kõneles Kivikas.

„Paljud ettevõtjad ütlesid, et ehitussektor Saksamaal on

kindel koht, kuhu tasub investeerida ja mida on ka tehtud. Saksa keelt kõnelevad esindajad olid Eesti stendil väljas mitmel ettevõtetel. Lisaks Eesti ühisstendile nägi messil üllatavalt palju Eesti ettevõtteid, kes polnud stendiga väljas, aga olid lihtsalt tulnud võimalusi uurima,“ lisas Kivikas.

Eestist osalesid ühisstendil Arcwood (Baltikumi juhtiv puitkonstruktsioonide tootja – tegutseb Põlvas), Avrame (energiatõhusad ja kiiresti paigaldatavad viilkatusega moodulmajad – tegutseb Tartus), Bisly (pilvepõhised hooneauto-maatika lahendused, mis vähendavad üldkulusid), DecNord (dekoraatiivsed ja niiskuskindlad täispuidust paneelid nii siseviimistluseks kui ka saunadesse), Lotus Timber (uuenduslikud puidukaitsetehnoloogiad ja fassaadilahendused), Matek (puitmajatootja, nii moodulid kui ka elemendid, nii ehitamine kui ka renoveerimine – tehas on Pärnus), Primostar (hüdroisolatsioonilahendused maa-alustele betoonkonstruktsioonidele), Viking Window (energiatõhusad

aknad ja ukSED – tegutseb Mäos), Wenture (ehitustööstuse digitaliseerimine spetsiaalse tooteteabe haldussüsteemiga – tegutseb Rakveres), ÖÖD (peegelmajade tootmine – tegutseb Tartus), Woodhouse Estonia (esindab ja edendab Eesti puitmajatööstuse klastrit).

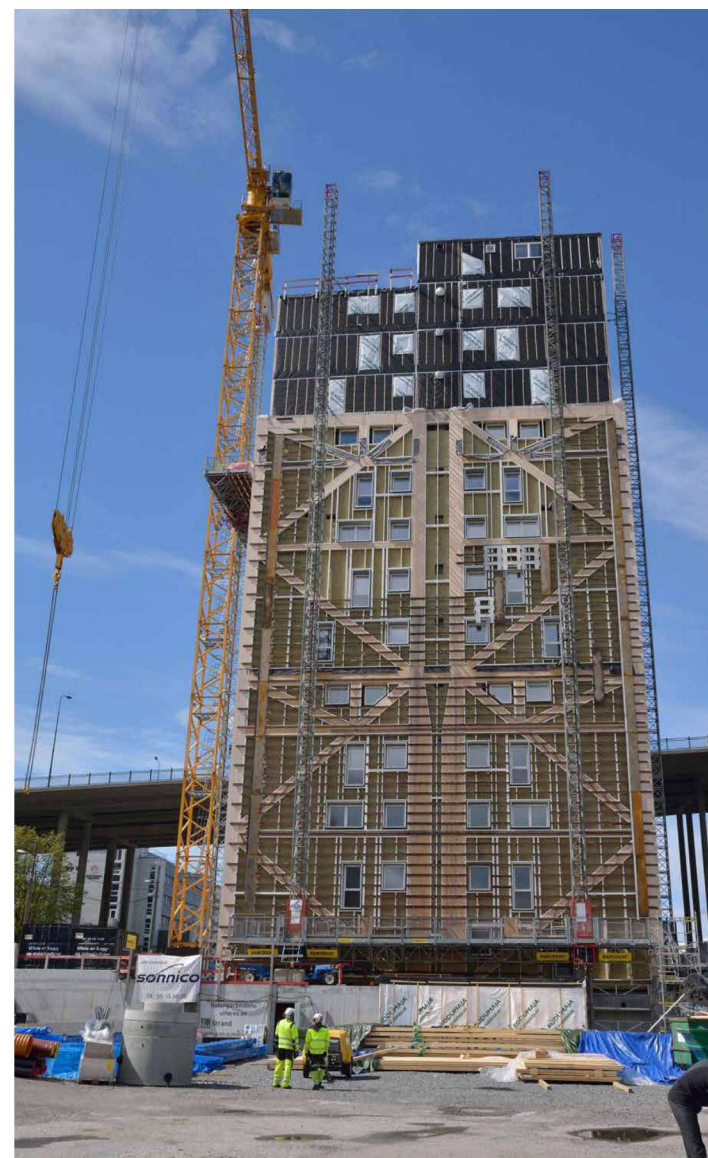
Juba esimesed messipäevad kummutasid Kivikase sõnul meie ettevõtete jaoks müüdi, et Saksa turg on stagnatsioonis – messi külastatavus ja huvi meie ettevõtete vastu oli suur.

Edumaad tuleb hoida

Eesti puitmajaliidu tegevjuhi **Annika Kadaja** sõnul on Eestil küldaväärt kogemusi ja oskusi puittehituse vallas.

„Eesti majatootjad on innovatsiooniliidrid. Juba 2015. aastal ehitasime Norrasse toonase maailma

kõrgeima puithoone. Täna lahendame keerulisi geomeetrilisi väljakutseid Keskonnamaja näitel, aga teeme innovatsiooni ka renoveerimisel, kasutades selleks eeltoodetud puitkarkass fassaadielemente. Nendesse on juba tehases sis-

Kümme aastat tagasi ehitas AS Kodumaja Bergenisse Norras toonase maailma kõrgeima puithoone – 51 meetri kõrguse 14-korruselise kortermaja.

FOTO: AS Kodumaja

se integreeritud nii soojustus, ventilatsioon, aken kui ka fassaadiplaat,“ selgitas Kadaja.

Aastail 2015–2016 ehitas AS Kodumaja Bergen linna 51 meetri kõrguse 14-korruselise kortermaja nimega The Tree (Puu). Majas on 62 korterit ning 4500 ruutmeetrit kasulikku pinda.

Korterid ehitati osadest, mis valmisid Tartu majatehases. On ilmselge, et Eesti ettevõttele poleks seda tööd antud, kui poleks usaldust ja head mainet selles valdkonnas. Annika Kadaja sõnul ei tohi aga loorberitele puhkama jääda, sest ka Saksamaa teeb puitmajade vallas teadus- ja arendustegevust.

„Tänu integreeritud süsteemidele on meil hetkel edumaa. Aga eks tuleb vaeva edasi näha ja olla teistest sammu võrra ees,“ ütles Kadaja.

Täpsemalt oleme tema sõnul maailmas esirinnas tänu ainulaadsele tootele – tehaseliselt eeltoodetud fassaadiele-

mentide, mis sisaldab nii soojustust, ventilatsiooni kui ka välisfassaadi ning mille paigaldamisel vanale hoonele saab see soojustatud ja modernse ilme.

Tehaseline renoveerimine on tema sõnul Saksamaa ehitussektori üks põhitemasid, mis oli ka BAU messil fookuses ning nõudlus selle vastu on väga suur.

Ehituse niinimetatud industrialiseerimine ehk tehase-majade kasutamine võimaldab standardiseerimise abil pakkuda paremat hinda, aga lisaks kiirusele on trumbiks ka kontrollitud kvaliteet – mida rohkem tehakse majatehases ära, seda vähem sõltub ehitus ilmastikuoludest.

„Eestis oleme pilootprojektina läbi viinud juba 21 kortermaja tehasele renoveerimise, millega oleme tõestanud, et see võib olla kuni kaks korda kiirem kui traditsiooniline renoveerimine,“ lisas Kadaja. ♦

Eesti puitmajaliidu tegevjuht **Annika Kadaja**

TEAVE

Puitmajaliidu autiitlid 2024

Aasta tegija – Priit Kallas

Priit Kallas OÜ-st Iglucraft on toonud liidu juhatuse töö kaudu värskeid mõtteid ja ideid organisatsiooni arendamiseks ning olnud aktiivne väliskülaliste ja delegatsioonide vastuvõtmisel ja Eesti puitmajade propageerimisel.

Eesti puitmaja sõber – OÜ Balti Vara Ehitus

OÜ Balti Vara Ehitus on tehasele renoveerimise eestvedaja. Nad on panustanud järjekindlalt mitme aasta jooksul tehasele renoveerimise tutvustamisse ja arengusse, uue tuleohutusjuhendi väljatöötamisse, toetusmeetme disainimisse ja koostöösse ülikoolidega.

Eesti puitarhitektuuri mõjutaja – Iglupark

Noblessneri Iglupark on rikastanud linnaruumi ning tutvustanud puittehituse mitmekesisust ja võimalusi nii kohalikele kui ka külalistele. Noblessneri Iglupark on kompleks linnaruumis, mis lisab piirkonnale väärtust arhitektuurilisest vaatest ja on atraktiivne ka turistidele.

Allikas: Eesti puitmajaliit

HARJU ELU

Peatoimetaja:
Ülo Russak,
ylo@harjuelu.ee

Ajakirjanikud:
Merit Pöld,
merit.pold@harjuelu.ee,

Askur Alas,
askur.alas@harjuelu.ee

Keeletoimetaja:
Laura Nirgi

Küljendaja: Piret Tuur

Toimetus: Liimi 1, Tallinn,
12918, HÜM,
www.harjuelu.ee,
info@harjuelu.ee,

Maakonnaleht Harju Elu,
tellimisindeks 69 841,
trükk AS Printall.

Reklaami sisu ja lugeja-
kirjades toodud seisu-
kohtade eest toimetuse
ei vastuta.

Väljaanded: Harju Elu,
Jõelähtme Vallaleht,
Kose Teataja

Reklaami tellimine
myyk@harjuelu.ee,
tel 5660 8202

facebook.com/harjuelu.ee

sisuturundus

VOX POPULI VOX DEI

Kalendri järgi algas kevad eile, 20. märtsil. Millal ja millega algab teie kevad?

EWA-KAISA PLAKK
kunstnik

Palusin rahulikku kevadet

Minu kevad saabus imelise Hiiu Kõogi seemneleivaga otse elamuskeskusest Tuule-torn! Haukasin värsket leiba, mil peal meie mammi moos ja palusin taevaisa ning kaitseingleid, et nad annaksid meie rahuliku kevade, suve, sügise, talve! Teame ju kõik, kui palju võivad asjad muutuda, kui kiusajad telefonimängu mängivad!

TAURI TALLERMA
mäluetreener

Kevad algab kevadtöödega

Minu kevad algas kevadtöödega. Soojemate ilmade-ga sai õues muru rehitsetud, sombuse päeva korral mõtlemetubades suurema puhastuse peale. Talveõhk välja ja kevadõhk sisse. Ilusamad ilmad meelitavad õue ja tore on näha, et ka naabrid juba toimetavad. Mulle kevad meeldib. Kõik tärkab ja vana saab uue hingamise.

TOOMAS TRAPIDO
koolitaja

Kevad algab märkamisega

Püüan kevade algust kasvoinatukenegi tähistada, olgu selleks siis väike lõke või küünla süütamine kodus. See võiks olla hetk, kui maailm korraks peatub, saan olla tänulik ja luua samal ajal tulevikku. Sel kevadel on mul plaanis hoogsamalt edasi minna videolu-

gudega minu jaoks olulistel teemadel. Need võivad olla lihtsad märkamised, aga ka vestlussaated või hoopis lühifilmi laadsed lood. Kõik algabki märkamisest – nii aastae-gade kui ka lugude märkamisest. Head kevademärkamist!

ALDO MAKSIMOV

Samose loome- ja puhkemajade peremees

Kevad on täies õites

Pärast talvist olemist Samosel, mis kätkeb aja jagamist kodu, Eesti klubi, kamina, raamatute ja lastelaste kooli vahel, hakkasime juba kolm nädalat tagasi rohkem õues olema: liikuma, matkama, ujuma, puhkemajades toimetama.

Meil on siiski piisavalt talvekülalisi, nii ei olnud ka talvel tegevusest puudust. Lisaks hakkame kohe putitama üles kohalikku Eesti klubi ehk Gaia kõrtsi, mis vajab uuendusremonti. Apelsinid, kirsid ja aprikoosid õitsevad, päike on ere. Kirikus on paastuaja teenistused.

TIINA JANTSON

modellide koolitaja

Tõeline juubelikevad

See kevad on minu jaoks väga töörohke. Valmistume oma Sixtina tantsu- ja modellikooli 35. aasta juubelikontserdiks, mis toimub 25. mail Vene kultuurikeskuses. Samal ajal tähistame ka Missis Estonia 35. aasta juubelit. Võistlevad ka Eesti iluduskuninganna, Eesti Miss Teini ja Eesti Mini Missi kandidaadid. Loodan väga kogu selle ilu lavale toomisega hästi hakkama saada.

Ja samal ajal on ka minu enda 65. aasta juubel. Seega tõeline juubelikevad!

NÄDAL VIRTUAALPEEGLIS

Vello Nelikendkaks: Melhior 1, Melhior 2, Melhior 3, Vari... Need on vaid mõned viimased nimed, mis tähistavad Eesti krimiseriaalinduse kõige õnnetuimaid ebaõnnestumisi.

Viimasena on sellesse ääretult kurba nimekirja lisandunud Li-gadi-Logadi mõisahärra parun Von Focki või pigem oleks õigem öelda parun Van Focking Boringu, piinavalt igavad tegemised. Ilmselt oleks kõigile parem olnud kui Von Fock oleks koos selle tollaga põhja läinud ja vaatajaid edasistest agooniast päästnud.

Olav Osolin: „Fränk“ on päris karm film, aga eks Eestimaal olegi noorte elu karm ja ebaõiglane. Tundub, et režissöör Tõnis Pill on väikelinna eluga hästi kursis, sest noored tüübid on ekraanil eedad ja enamik saab ka näitlemisega kenasti hakkama. Õrnema hingega inimesed peavad olema kinno minnes valmis, et koolipoisid kasutavad omavahel vesteldes kõiki teadaolevaid roppe sõnu. Tegelikult itsitas publik nende kohtade peal naerda. Mulle endale „Fränk“ igatahes meeldis.

Henrik Roonemaa: Tõesti, Eestis on mõte panna tehisintellekt nägusid ja inimeste käitumist jälgima? Hakkame nüüd selle võimalikke mõjusid analüüsima? Kui see poleks nii õudne, siis oleks see naljakas. Kusagil siseministeeriumis ja politseis on tööl inimesed, kes saavad maksumaksjalt palka ja muudkui tegelevad selliste plaanide väljatöötamisega, mille kohta nii poliitikud kui juristid ütlevad, et demokraatlik Eesti neid niikuinii kunagi ellu ei vii.

Kes kaitseb kodu?

ÜLO RUSSAK

Harju Elu peatoimetaja

Lihtne sinna sõita pole – Tartu maantee äärde jäävast Vaidast lookleb kitsas tee võpsikute vahelt läbi metsatukkkade, üle lagendike... Ikka läbi ja üle. Nagu polekski sel kitsal asfaldiribal lõppu. Viimaks annab teeviit teada:

Suursoo.

Suur soo võis siin tõesti kunagi olla, maa on turbane ja madal. Esimese Eesti Vabariigi presidendi **Konstantin Pätsi** aegu kuivatati soo suuresti ära. See oli natuke vähem kui sada aastat tagasi, läinud sajandi 30ndate keskel. Siis ehitati siia majad, tekkis hajaasustusega küla. Nimi aga jäi – Suursoo.

„Meil elab siin praegu 88 elanikku,“ ütleb külaseltsi esimees **Gerli Lehe**. Neist 88st on 25 elanikku alla 18 aasta vana. See number ütleb, et küla on noor ja elujuline. Elatakse küll hajali, aga kokku saadakse Gerli Lehe kinnitusel tihedamalt kui mõneski peres. Igal pööripäeval tullakse küla lõkkeplatsile, käiakse ringiratast ümber lõkke. See traditsioon on 29 aastat vana, kinnitab küla üks eakamaid **Iira Piik**, kes on traditsioonile alusepanija. „Käies tuleb mõelda esmalt perele, siis kodumaale ja viimase tiiru aegu kogu maailmale. Siis läheb kõigil hästi,“ räägib Iira.

„Traditsioonid aitavad inimesi liita,“ kinnitab põhikohaga sotsiaalministeeriumis perepoliitika juhina töötav Gerli Lehe. Kuulavad teda Eesti Vabariigi praegune president **Alar Karis** ja kõik, kes on koos presidendiga Suursoole tulnud, et aimu saada, kuidas siin elatakse, millega tegeletakse. Sest Suursoo külaselts pälvis Harjumaa omavalitsuste liidult läinud aastal enim turvalisusesse panustava organisatsiooni tiitli. Külarahva ühtekuuluvustunnet süvendab ka sinine fliis, mida ühistel üritustel kantakse. Presidendiga kohtumisel ümbritsesid Karist inimesed helesinises.

Kuldne ring polegi nii kuldne

Miks peaksid inimesed Suursoo külas metsade ja heinamaade keskel oma turvalisuse pärast nii muretsema? Sõdagi näitab –

REPLIIK

Jäätmere reformi eelnõu – bürokraatia musternäide

Kooskõlastusringe läbiv jäätmere reformi eelnõu toob endaga kaasa ohtralt segadust, konkurentsi vähenemise ning bürokraatia suurenemise.

Ettevõtjad prognoosivad reformist tulenevat toidukaupade hinnatõusu ja näevad vastuolu põhiseadusega.

Täiesti lubamatu on olukord, kus kliiministeerium on kulutanud eelnõu tagasisidestamisele, aruteludele ja ettepanekutele juba peaaegu aasta, kuid ei arvesta üldse ettevõtete tagasisiddega. Jõuliselt surutakse läbi ideid, mis on sündinud ametnike peades, ei arvesta reaalsel turuolukorda ning soodustavad sõbrameepoliitikat.

Eelnõusse on lisatud reaalsuses teostatamatuid nõudeid, nt nähakse tootjavas-

enim saavad pihta ikka tiheasustusega alad. Ei hakka kalleid rakette keegi võssa laskma.

„Ega kriisid ainult sõjaga kaasne. Kui Eestimaal räägitakse tormist ja elektrikatkestustest, siis on Suursoo tavaliselt üks pihtasaaja. Oleme vahel olnud terve nädala elektrita,“ kõneleb külavanem **Fredy Lehe**. Sellepärast on nüüd igal perel ka oma generaator, millega häda korral elektrit toota. Ja küla peale veel üks ühine, suurem ja võimsam.

„Tee siia on käänuline, ei kihuta siia isegi tuletõrjauto,“ räägib Gerli Lehe. Seetõttu on külarahvas tuleõnnetuse korral valmis ise reageerima. „Kutseliste päästjatega me ei konkureeri, aga tule levikut suudame piirata,“ usub külaseltsi esimees, kelle kinnitusel on siin kaks maastikupõlen-gut olnud. Ja turvas tule levitajana on salakaval. Sellepärast on tema kinnitusel tulega ohutu ümberkäimine külainimesele vähemalt sama oluline oskus kui tule tõrjumine.

Suurim hirm – sõjapõgenikud

Räägitakse presidendiga, millest räägitakse, jutt jõuab ikka tänase päeva valusaima teemani – sõjani Ukrainas. „Kui Ukrainas hakkasid langema raketid, pani see meid mõtlema, mida saame ise teha, et end ohutumat tunda. Jõudsime mõtteni, et koos tegutsedes oleme palju tugevamad kui igaüks eraldi,“ kõneleb Gerli Lehe.

Nii sisustati ühe pere lahel loal tema hoonesse pea 300-ruutmeetrise põrandapinnaga kerkuskeskus, mis pakub hädaolukordades tugiteenuseid. Siin on soe ja valge, olemas on puhta joogivee ja esmasmedikamentide varu. Ka on keskus varustatud autonoomse elektrisüsteemiga päikesepargi näol. Hangitud on vajalikud

vahendid sidepidamiseks, tulekustutamiseks pump ning elustamise aparaat.

„Külarahva hulgas läbi viidud küsitlus näitas, et enim ollakse mures sõjapõgenike pärast – mis saab siis, kui 20 kilomeetri kaugusel Tallinnas midagi juhtub ja meile hakkavad põgenikud saabuma,“ meenutab Fredy Lehe üht kerkuskeskuse loomise motiivi. Keskuses on võimalik oömaja pak-kuda.

„Mina sattusin siia esimest korda poolteist aastat tagasi Gerli Lehe kutsel kriisivalmidusest kõnelema,“ meenutab Põhja päästkeskuse ennetuspartner **Elo Paluoja** oma koostööd Suursoo külaseltsiga. Päästja kinnitusel suhtuvad vähesed

külalad nii tõsiselt kriisiks valmistumisse.

„Ega kriisiks valmistumine tähenda ainult seadmete või muu vajaliku varustuse hankimist. Inimesed peavad olema mentaalselt valmis, peavad teadma, kes mida ohusituatsioonis teeb,“ räägib Gerli Lehe õppuste korraldamise vajalikkusest.

Fredy Lehe kinnitusel mõistab Suursoo külarahvas, et mistahes kriisi tekkimisel kulub riigi või omavalitsuse energia ja vahendid esmajoonel linnade ja alevike elanike abistamisele. Väikeses kohas elavad inimesed peavad ise hakkama saama. „Vähemalt viis päeva tuleme ilma kõrvalise abita toime,“ kinnitab Gerli Lehe.

Sõja käik on näidanud, et vaenlase ründab esmajoonel elutähtsaid taristuid, külvates nii inimeste hulgas paanikat. Mida rohkem on inimesed valmis kriisisituatsioonis tegutsema, seda vähem on vaenlasel motivatsiooni kallale tulla, rünnata.

„Inimeste valmisolek ja oskus toimida kriisiolukordades – see on samasugune heidutus kui laskemoon, mida me ostame,“ võtab president Alar Karis päeva kokku. ♦

teks toidutootjad selle kulu rõõmsalt enda kanda võtavad, siis see ei ole reaalne. Hindu tuleb tõsta, mis tähendab, et Eesti tootjate konkurentsiolekord muutub veelgi keerulisemaks. Ja taas annab riik hinnatõusu rallile ise hoogu juurde.

KOV-ide keskus jäätmere reformis viib ebastabiilsema investeerimiskeskonnani. KOV-ide pingutust mõõdetakse liigiti kogumisega, mitte ringlussevõtuga – reformi eesmärk peaks olema ikkagi jäätmete ringlussevõtt, mitte ainult jäätmete liigiti kogumine.

Küsimus on, kas peame riigina sellise rumaluse ikka läbi tegema? ♦

MARGIT RÜÜTELMANN

ringmajandusettevõtete liidu tegevjuht

HARJU ARV

73%

Eesti elanikest saab tänavu tulumaksu tagasi III samba sissemaksetelt 10% rohkem kui mullu.

LÜHIDALT

Kahe nädalaga Harjumaal kaks tuleohvrit

Möödunud pühapäeval kell 7.13 sai häirekeskus teate, et Kose vallas Rava külas põleb palkmaja. Sündmuskohale saabudes selgus, et rehielamu tüüpi palkmaja on põlenud ja maja päästa enam ei õnnestu. Oli teada, et majas võis olla inimene. Päästjad leidsid majast 80ndates eluaastates hukkunud naisterahva.

Nädal varem toimus Sakus Tormi tänaval traagiline majapõleng, milles hukkus meesterahvas. Tõenäoliselt sai tulekahju alguse suitsetamisest. Alanud aastal on tulekahjudes hukkunud juba 8 inimest. (HE)

Oru külas avas ukSED uus toidupood

12. märtsil avas Kose vallas Oru külas ukSED Meie toidukaupade jaeketi uus pood ehitusaluse pinnaga 440 m². Hoone oli projekteeritud spetsiaalselt poe otstarbeks. Oru pood on kogukonnakauplus. Investeeringu kogusummas ulatus 700 000 euron. (HE)

Aasta keeleteo rahvahääletuse võitis viipekeelne tõlge

2024. aasta keeleteo konkursi peauhinna pälvis **Paul-Eerik Rummo James Joyce**’i meistriteose „Ulysses“ tõlkimise eest eesti keelde, mida peetakse suursündmuseks Eesti kirjanduselus – romaani on peetud tõlgitamatuks. Rahvaauhinna võitis **Jegor Andrejev** „Eesti laulu“ 2024. aasta viiduloo viipekeelse tõlke eest. (HE)

Käivitus vaimse turgutuse rakendus

Peaasi.ee käivitas oma kodulehel vaimse tervise vitamiinide saatekirjade väljakirjutamise rakenduse. See on kõigile vabalt kasutamiseks mõeldud digilahendus, mis aitab toetada ligimest, kes vajab vaimset turgutust. Igaüks saab teisele välja kirjutada positiivse emotsiooni, sportliku ja tervisliku tegevuse või meeleolu tõstva viibimise heas seltskonnas. (HE)

NÄDALA + JA -

EESTI MAJANDUSKASV LÄHEB LÄTIST MÕÖDA:

Läti SKT kasvab tänavu 2,2%, Eesti SKT 2,4% ja Leedu SKT 2,9%, prognoosib Citadele pank.

PROBLEEMID JÄÄTME-REFORMIGA:

kooskõlastusringidel jäätmereformi eelnoõ toob ringmajandusettevõtete liidu hinnangul kaasa bürokraatia suurenemise ja varjatud jäätmemaksu.

Eveconi tegevjuht Karl Kull (vasakul) ja projektijuht Risto Virveste Kiisa akupargi ehitusel.

FOTO: Karl Saul

Kiisale kerkib Euroopa suurim akupark

ÜLO RUSSAK
ylo@harjuelu.ee

Kiisa avariielektrijaama lähedal käib äge ehitus. Rajatud on vundament, ka alused konteinerakudele. Kerkimas on midagi massiivset ja sellist, mida tuleb piirata taraga.

Valmimas on Euroopa suurim akupark,“ kinnitab OÜ Evecon tegevjuht **Karl Kull**. Eesti energiaettevõtte Evecon, Prantsuse päikeseenergiatootja Corsica Sole ning Prantsuse investeerimisfondi ühisettevõtte Baltic Storage Platform rajavad Harjumaale kaks salvestusparki, mille kogu salvestusmaht on 400 megavatt-tundi. „Augustis alustasime Kiisa akupargi rajamisega ja töödega oleme graafikus. Mõne kuu jooksul peaksid kohale jõudma liitiumakud, siis läheb nende monteerimiseks. Edasi tuleb testimine. Kogu rajatis peaks energiavõrku lülitamiseks valmis olema veel selle aasta lõpuks,“ kõneleb Karl Kull. Arukülla rajatav akupark saab valmis järgmisel, 2026. aastal. Neil

akuparkidel on võtmeroll Balti riikide sünkroniseerimisel Euroopa elektrivõrguga, aga ka voolu salvestamisel ja voolutugevuse stabiilsuse tagamisel. Kiisale tuleva salvestusjaama maksumus on 180 miljonit eurot, ennast peaks see ära tasuma kümne aastaga.

Kas riik peab toetama?

Palju on kõneldud Paldiskisse OÜ Energiasalv kavandatavast pump-hüdroakumulatsioonijaamast, mis salvestab energiat siis, kui elekter on odav ja müüb seda võrku elektrihinna kallinedes. Hüdrosalvestusjaama tööiga on arvestuslikult 80 aastat ja tasuvusaeg 20 aastat. (Pikemalt kirjutab Harju Elu sellest projektist pealkirja all „Energiasalv – samm tulevikku või udu Pakri poolsaarel“ kaks aastat tagasi, 6. märtsil 2023.) „Samal printsiibil töötab meiegi salvesti – salvestame odavat elektrit, müüme võrku hinna tõustes,“ kõneleb Karl Kull.

Paldiski projektis on kavandatud torude kaudu vee linna alt läbi juhtimine, et vesi siis linnatagusele tühermaale rajatud šahtides 650 meetri sü-

gavusele kukutades turbiinide abil energiat toodaks. Kolme šahti ühendab maa-alune turbiinisaal. „Kui kõik valmis, seisab siin maa peal vaid keskmise büroohoone mõõtu rajatis, kus automaatika kogu protsessi juhib,“ kinnitas toona Harju Elule Paldiski projekti vedav **Peep Siitam**. „Meie tehnoloogia põhineb liitiumakudel,“ kõneleb Baltic Storage Platformi projektijuht **Risto Virveste**. See, et hiljaegu Rootsisis Euroopa suurim akutootja pankrotistus, projekti juhi kinnitusel Kiisa akujaa ehitajatele probleeme ei põhjusta. Neile tulevad akud Jaapanist.

Küll põhjustab neile Karl Kulli kinnitusel probleem hoopis muu. Valitsus arutas hiljaegu kliimaminister **Yoko Alenderi** eestvõttel Paldiski akumulatsioonijaama ehitamise rahalist toetamist.

„Valitsus peab oma tegevuses olema tehnoloogia-neutraalne. Las kaks projekti võistlevad võrdsetes tingimustes, siis on näha, kumb efektiivsem on.“

OÜ Evecon tegevjuht **Karl Kull**

kümme aastat. Aga see on oletuslik – kõik sõltub elektri hinnast.

Praegu ehitatakse liitiumakudel põhinevaid salvestusjaamu ka Lätis ja Leedus.

Keskkonnamõjud

Paldiski hüdrosalvesti puhul on keskkonnamõjude hindamine tehtud, projekt on saanud ehitusloa.

„Ka meil on keskkonnamõjude hindamine tehtud. Lisaks valisime oma akupargi rajamiseks paiga, mis on juba keskkonnamõjude suhtes testitud. Kiisa akujaa on nagu jätkuks naabruses olevale Kiisa varuelektrijaamale,“ räägib Karl Kull. Ehitajatel kohalike elanike vastuseisuga probleeme pole, nagu on tuuleparkide rajajatel.

„Ainukeseks pöörlevaks osaks akujaaamal on jahutusventilaatorid, aga nende müra on minimaalne,“ on Karl Kull kindel.

Paldiski energiasalve puhul tuleb maapinnale tuua 15 miljonit tonni paekivi, seda on tunduvalt rohkem kui vajab Rail Balticu Eesti piiresse jääv trass. Kui palju sellise hulga paekivi sügavalt maa alt pinnale toomine ise energiat võtab, on juba omaette küsimus.

„Meie ehitame tasuta, ei küsi riigilt toetust kaasaegse akusalvesti rajamiseks,“ ütleb Karl Kull, lisades, et neile oleks toetuseks seegi, kui riik erinevatel tehnoloogiatel põhinevaid akujaaamu võrdset kohtleks. ♦

3

KÜSIMUST

Kodulaen ja pensioniiga

KARIN OSSIPOVA

Coop Panga kodulaenu äriiini juht

Kas kodulaenu tähtaeg võib jääda pensioniikka?

Levinud on arvamus, et kodulaen tuleb tagasi maksta kindlasti enne pensionile jäämist, kuid see on müüt. Kuigi kodulaenu võib tagasi maksta ka pensionieas, tuleb viimane laenumakse reeglina teha hiljemalt 75. sünnipäevaks, mis tähendab, et umbes kümnel esimesel pensioniaastal on kodulaenu teenindamine üsna tavapärane. Ka enam kui 35% Coop Panga kodulaenudest on tagasimaksetähtaeg laenuvõtja pensionieas.

Pärast pensionile jäämist võib laenumakse moodustada sissetulekust küll suurema osa kui laenu võtmise ajal, ent see ei tähenda, et inimesed jääksid pensionieas laenumaksete tasumisega hätta. See on nii, sest pangad järgivad laenuotlust tehes reeglit, mille järgi ei tohi laenumakse moodustada rohkem kui 40–50% inimese netosissetulekust.

Siiski väheneb pensionieas ju sissetulek?

Samas vähenevad pensioniikka jõudes suure töenõususega ka igapäevased kulutused. Näiteks puudub suurel osal pensionäridel ülalpeetav ning vähenevad või kaovad ka tööl käimisega seotud kulud. See tähendab, et kuigi pensionieas sissetulek suure tööenõususega väheneb, vähenevad ka kulud elamisele, mis muudab laenu teenindamise jõukohasemaks.

Tuleb ka arvestada, et tulevane pension sõltub teenitavast palgast ja viimase kümne aasta palgakasv on olnud keskmiselt 6,9% aastas. Isegi kui iga-aastane palgakasv oleks üksnes 3% ja tulevane pension moodustab teenitavast palgast 50%, kasvaks keskmise laenusaja laenumakse ja pensionitulu suhe 37% pealt vaid 42% peale.

Kas saaksite näite tuua?

40-aastase netopalk on 1600 eurot ja ta võtab 30 aastaks 130 000 eurot kodulaenu, mis tähendab, et pensionieas saabudes tuleb tal kodulaenu tagasi maksta veel viis aastat. Sellise laenu kuumakse on umbes 620 eurot. Kui arvestada, et selle laenuvõtja netopalk on kasvanud igal aastal ligi 3%, on 25 aasta pärast pensionile jäädes tema eeldatav pension umbes sama suur kui tema praegune palk ehk 1600 eurot.

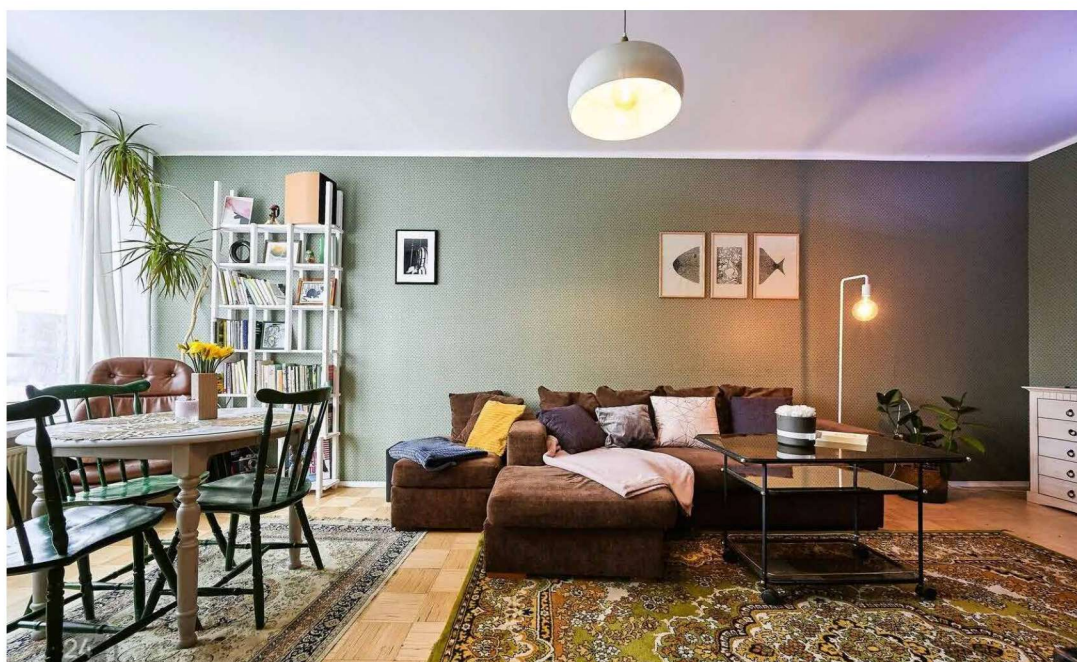
Kinnisvara on muutunud taskukohasemaks

ASKUR ALAS
askur.alas@harjuelu.ee

Kuigi võib tunduda, et kinnisvara hinnad kasvavad kogu aeg, on reaalhinnad viimase kahe aastaga langenud ligi kümnendiku võrra. Käesoleval aastal ennustavad eksperdid siiski väikest hinnatõusu, eriti järelturu-korterite osas.

Eesti suurima kinnisvarabüroo Uus Maa juhatuse liikme Igor Habali (pildil) sõnul on kinnisvara reaali-

Avar, valgusküllane ja läbi maja planeeringuga, keskmises seisukorras kolmetoaline korter Mustamäel üldpinnaga 66,5 m² on kinnisvara24.ee portaalis pakku-misel 144 000 euroga, mis teeb ruutmeetri hinnaks 2165 eurot – üsna lähedane keskmisele palgale.

FOTO: Ober Haus / kinnisvara24.ee

hinnad viimase kahe aastaga langenud 9,5% ning Tallinna leibkond saab endale lubada keskmiselt 60-ruutmeetrise pinna.

„Tallinnas on kinnisvara hinnad püsinud kaks aastat samal tasemel, kohati isegi 2022. aasta tipust alla tulnud. Kui

kõrge inflatsiooni ehk raha odav-nemise tingi-m u s t e s kinnisvara h i n n a d oluliselt ei tõuse, siis tähendab see kodu reaalin-na ja kättesaa-

davuse paranemist,“ selgitas Habal. Teisalt tähendab kõrge inflatsioon, et inimeste üldku-lud suurenevad.

SEB majandusanalüütiku **Mihkel Nestori** (pildil) sõnul on Eestis enam kui kümmekond aastat kestnud rusikareegel, et üks keskmine brutokuupalk ostab ühe keskmise korteri ruutmeetri. Tallinnas on see suhe olnud taskukohasuse vaates küll halv-em, ent vähe-malt sama sta-biilne.

„Selles pikalt kestnud tasakaa-lus tekkis nihe 2022. aastal, kui pensionire-formi ja inflatsiooni tuules ruutmeetri-brutopalka suhtarv korraks ka alla 0,9 taseme lan-ges. Viimastel kvartalitel on seis koduostja vaatevinklist aga märgatavalt paranenud ja pal-ga ning kinnisvara hindade balanss taas pea üks-ühele suhtele taastunud,“ ütles Nestor.

Turg on elavnenud

Praegu on Tallinnas 4400 aktiivset korterimüügi kuulutust, mis on mullu sama ajaga võr-reldes 20% enam. Ka uute kor-terite laojääk on veidi langenud

– omanikku ootab 2600 uut korterit, mis on umbes kahe aasta varu. Tavaline on olnud aga aasta jagu.

„Samas turg on aktiivsem ning viimaste kuudega on kuu-lutuste arv hakanud vähene-ma,“ märkis Habal. Ka Mihkel Nestori hinnangul näitab kin-nisvaraturg märke elavnemi-sest, hoogu hakkas see koguma juba mullu sügisel.

„Seis pole üldsegi nii halb, kui võiks arvata. Kuigi Eesti ma-jandus on olnud languses 2022. aastast saadik ja ka viimastel kvartalitel paigal tammunud, algas 2025. aasta kinnisvaraturul vägagi tempokalt,“ ütles Nestor.

Jaanuaris vahetas Tallinnas omanikku umbes 840 korterit, mis on viimaste aastate suurim arv ja see ei jää kuigivõrd alla turu tippaastatele. 2024. aasta jaanuari numbrit ületas müük pea 30%, madalpunkt 2023. aastal aga lausa 45%.

„Kiire inflatsioon, nigel tar-bijakindlus, kõrged intressi-määrad ja varasem ostubuum jahutas varem turgu tublisti, ent teisalt ei kadunud kuhugi inimeste vajadus elamispinna

järele. Nüüd, kus esmane eh-matus möödas, on ilmselt pal-jud leidnud, et viimane aeg on uus kodu ära osta,“ nentis Nes-tor.

Eriti vilgas on korterite järelturg

Kinnisvaraeksperti **Tõnu Toompargi** (pildil) sõnul on kinnisvaraturul vii-mastel kuudel toi-munud aktiivne ostu-müügitege-vus, kuid see kehtib eelkõige järelturu korte-ritele, sest uu-sarenduste hinnad on jätkuvalt kõrged. Seetõttu valivad paljud ostjad 10–15 aasta vanuseid kortereid, mis on hinna ja kva-liteedi poolest paremas tasa-kaalus.

„See ei ole aga ainult hin-naargument – sageli on ka piir-kond ja infrastruktuur juba väl-ja kujunenud, mistõttu tundub järelturg paljude jaoks loogili-sem valik,“ lisas Toompark.

Keskmisest kõrgem tehingute maht ei saa tema sõnul aga lõputult kesta ning sel ja järgmisel aastal peaks järelturu tehingute maht hakkama vähenema. Uute korterite osas võib tulla väike tõus – kui 2024. aastal tehti Tallinnas

umbes 1350 tehingut, siis 2025. aastal võiks see Toom-pargi hinnangul jõuda 1400–1600 juurde.

Kinnisvara24 juhi **Urmas Uibomäe** sõnul on uusarendus-te suur laojääk hea võimalus ostja jaoks. „Kes unistab päris oma uuest kodust, siis tasub praegu pilk peal hoida, sest va-likuvõimalus erinevate piirkon-dade ja planeeringute vahel on väga lai,“ ütles Uibomäe. Paku-takse ka soodustusi – näiteks sisaldab hind kõiki, parkimis-kohta või panipaika.

Hinnad ei lange

Järelturu korterite hinnad pü-sivad stabiilsed või on kerges tõusus, eriti uueväärsede kor-terite segmendis. Uusarendus-te hinnad püsivad jätkuvalt kõr-ged, kuna tööjõukulud ja ma-terjalihinnad püsivad kõrged ning arendajad tahavad kasu-mit teenida. „Seega ei ole põhjust loota, et uu-sarendused hakkavad järsku soodsa-maks muutuma,“ selgitas Toom-park.

Igor Habal prognoosis, et arvestades, et kin-nisvarahinnad pole elukalliduse taustal pi-kalt tõusnud ning üldised ma-jandusnäitajad on paranemas, siis võib tänavu oodata kinnis-varasektoris 3–5-protsendi-list hinnatõusu.

Ka Tõnu Toompark ennus-tas kuni 5-protsendilist hinna-tõusu, kuid seda just järelturu korterite osas, kus nõudlus võiks parema kättesaadavu-se tõttu kasva-da.

M i h k e l Nestori sõnul ei langenud Eestis kinnis-varahinnad erinevalt Põh-jamaadest vii-masel paaril aastal (seal oli langus 10%–20%) ning tun-dub ebatõe-näoline, et hin-nad hakkaksid

„Arvestades, et kinnisvarahinnad pole elukalliduse taustal pikalt tõusnud ning üldised majandusnäitajad on paranemas, siis võib tänavu oodata kinnisvarasektoris 3–5-protsendilist hinnatõusu.“

Uus Maa juhatuse liige
Igor Habal

sellel aastal langema.

„Kodu ostmisele loob aluse ennekõike seis tööturul ja sel-lega on Eestis olnud vaata-mata majanduslangusele väga hästi. Tööhõivemäär 25–64-aastase elanikkonna seas küünib Eestis umbes 82%-ni, mis on üks kõige kõrgema-test kogu Euroopa Liidus ja vä-ga kõrge ka meie tööturu pike-mat ajalugu silmas pidades. Tu-lenevalt sellest on tugev püsi-nud ka palgakasv, mis on vii-mastel kuudel jäänud 7–8% kanti,“ kõneles Nestor. ♦

HEA TEADA

Ehituse taastumisega läheb aega

Mullu kahanes ehitusmaht Eestis 7%, võrreldes 2021. aastal saavutatud tipuga on hooneehituse mahud kahanenud umbes 25%. Ehitusluba väljastati 4973 eluruumi ehitamiseks, mida on 10% vähem kui 2023. aastal.

Eelmise aasta viimases kvartalis väljastati ehituslubasid 105 000 m² eluruumide ehitamiseks. See näitaja on kõige ma-dalam viimase kümne aasta jooksul ja pea poole väiksem kui tippaegadel. Ehitisregistri andmetel lubati kasutusse 5815 uut eluruumi, mida on ligi kolmandiku võrra vähem kui 2023. aastal.

„Kahjuks ei parane olukord niipea. Ehitussektori võlu ja valu peitubki selles, et see reageerib muutustele majanduses pika viitajaga. Ehituse planeerimine on pikaajaline protsess ja kui majanduskasv peatub, kestab ehitustöö veel mõnda aega hoo-ga edasi. Nüüd oleme vastupidiselt jõudnud olukorrani, kus tööstus, teenindus ja kaubandus ilmutavad juba selgeid elav-nemise märke, ent ehituses võtab sama protsess vähemalt aasta-kaks aega,“ selgitas SEB majandusanalüütik Mihkel Nestor.

Ehitust hakkab toetama euribori langus, mis teeb laenukapi-tali kättesaadavamaks ja võib muuta nii mõnegi sahtlisse jää-nud kinnisvaraprojekti taas huvitavaks.

Rail Balticu Harjumaa põhitrassi raudteetaristu III etapi ehitustööd lõigul Kangru-Saku

Rail Balticu Kangru-Saku ehitusprojekt hõlmab 8,65 km pikkust ala Kangru ja Saku vahel. Lõigu teeb eriliseks asjaolu, et see ületab Männiku raba ning trassile jäävad nii Saustinõmme viadukt kui ka ökodukt.

Ehitustööde ettevalmistused algavad juba 11. märtsil raadamis- ja juurimistöödega, mille eesmärk on suuremahuliste muldkeha ehitustööde ettevalmistamine, sealhulgas kaevetööd ja uue materjali transportimine. Lisaks füüsilistele ehitustöödele teostatakse paralleelselt projekteerimistööd kergliiklusviadukti ja -tunneli ehitamiseks.

Edasised ehitustööd hõlmavad raudtee muldkeha rajamist, truupide ehitamist, kergliiklusviadukti ja -tunneli rajamist ning Luige peatuse aluskonstruktsioonide väljaehitamist. Luige peatuse aluskonstruktsioonide ehitus algab 2027. aastal, kogu projekt valmib eelduslikult 2028. aasta alguseks.

Projekteerimistööd

INF Infra on koostanud Rail Baltic Estonia tellimisel tööprojekti, mille alusel valmivad raudtee põhitrassi, Saunasilla kergliiklustunneli, raudtee muldkeha truupide, Kivitee kergliiklusviadukti, maa-parandussüsteemide ning Luige peatuse põhi- ja tööprojektid. Projekteerimistööd teostatakse graafiku alusel, et tagada tööde kulgemine ettenähtud ajakavas.

Keskkonnakaitse

Projekti oluliseks osiseks on keskkonnakaitse, kus pöö-

ratakse erilist tähelepanu keskkonnariskide maandamisele läbi kvaliteediplaani ja keskkonnavahetuse koostamise. Tööde planeerimisel arvestatakse erinevate loomade, kahepaiksete ja lindude pesitsusaegade ning teiste keskkonnatingimustega, mis muudavad planeerimisprotsessi keerukamaks, kuid kindlitavad samas keskkonnakaitse ja säästva arengu tähtsust.

Liikluskorraldus

Liikluskorralduses suuri muudatusi oodata ei ole, kuna ehitusobjekt asub asustatud alast eemal. Kohalikel elanikel võib veomaterjalide transpordi tõttu ajutiselt esineda ebamugavusi, kuna see suurendab koormust kohalikele teedele. Tööde käigus jälgitakse kõiki keskkonnamõjusid ning töövõtja teeb kõik endast oleneva, et tagada ohutu ja sujuv ehitustegevus.

Kristjan Toome

INF Infra OÜ projektijuht

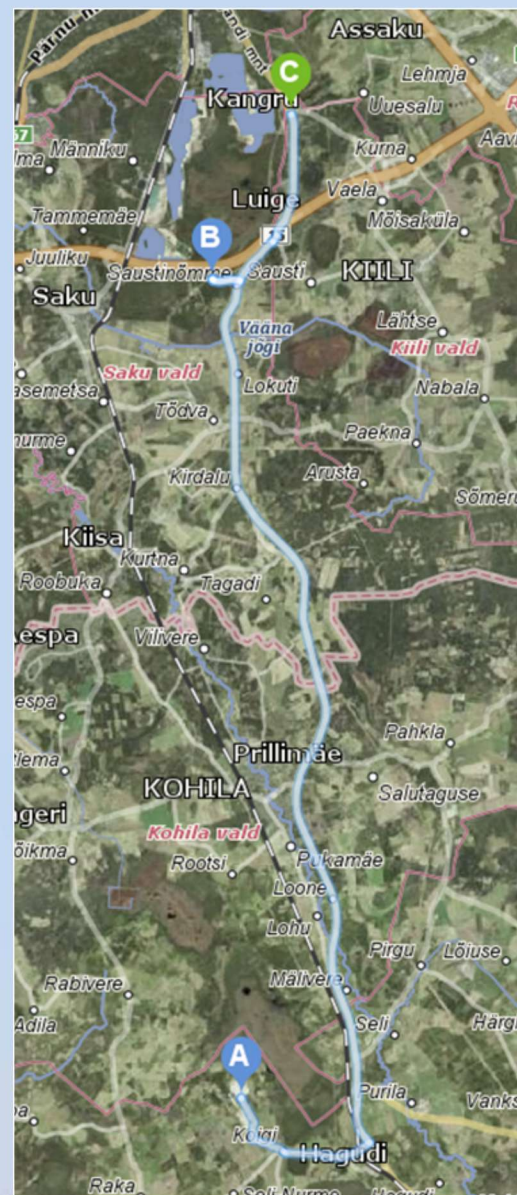
Ülevaatlik kaardifoto planeeritud veoteedest

Reinu-Saustinõmme-Kangru: <https://kaart.delfi.ee?bookmark=82d623a267b46dc96a225947b6bcc0ef>

Purila-Saustinõmme-Kangru: <https://kaart.delfi.ee?bookmark=gea0098f3d2c398427a9f54c35bf2a71>

Sutlema-Saustinõmme-Kangru: <https://kaart.delfi.ee?bookmark=f482d978fa73085c49a1cfe15b145b09>

Männiku-Saustinõmme: <https://kaart.delfi.ee?bookmark=13f0c7ce206b24024139b7d571d2f6ga>

Kas Sinu kodu on ohus? 65% koduomanikke alahindavad vajalikke hooldustöid!

Koduomanikuna tahad, et Sinu hoov näeks välja puhas, turvaline ja vastupidav. Kuid kas oled mõelnud, millised probleemid tekivad, kui õigel ajal ei uuenda ega hoolda oma õuealasid? Liivakastid täituvad putukate ja mustusega, multš kaotab oma kaitsevõime ning sissesõidutee killustik vajub maa sisse, muutes selle poriseks ja ebamugavaks. Need probleemid võivad viia suuremate kuludeni ja mõjutada nii Sinu kinnisvara väärtust kui ka igapäevast mugavust.

Miks peab tegutsema kohe?

- **Liivakasti liiv kui oht tervisele** – Aastate jooksul koguneb liivakasti mustust, putukaid ja isegi kahjulikke baktereid. Mänguliiv peaks olema puhas ja värske, et tagada laste turvalisus. Must liiv võib põhjustada allergiaid, nahaärritusi ja hingamisteede probleeme. Kas tead, et avalik liivakast võib muutuda ka naabruskonna kasside tualetiks? See suurendab parasiitide ja haiguste levikut.
- **Sissesõidutee kaob maa alla** – Kevadel avastavad paljud koduomanikud, et nende tee on muutunud poriseks ja ebatasaseks. Talvised külmad ning kevadine sula suruvad killustiku sügavale pinnasesse. Kui uut kihti ei lisa, võib see põhjustada rehvikahjustusi ja isegi porise kinni jäämist. Samuti tekitab ebatasane tee ohu libisemiseks nii jalgsi liikudes kui ka autoga sõites.
- **Multš pole igavene** – Aja jooksul laguneb multš, kaotades oma kaitseomadused umbrohu ja niiskuse reguleerimisel. Samuti tõmbab see ligi hallitust ja putukaid, mis võivad levima hakata ka aias. Vananenud multš ei kaitse enam korralikult taimede juuri, mistõttu võivad taimed muutuda vastuvõtlikumaks külmale ja kuivusele.

- **Halb drenaaž põhjustab kahju** – Kui pinnas pole õigesti tasandatud ja killustikku pole lisatud, võib vihmavesi koguneda ohtlikesse kohtadesse, kahjustades hoone vundamenti või tekitades mudaseid lohke. Seisev vesi võib põhjustada hallitust ning muuta õueala ebameeldivaks ja raskesti hooldatavaks.
- **Muldkihi vajumine ja ebatasasus** – Aja jooksul muld vajub, eriti uusarendustes, kus pinnas ei ole veel täielikult stabiliseerunud. Samuti võib vihmavesi mulda ära uhtuda, jättes õued ja aiad ebatasaseks. See põhjustab lohke, halvemat murukasvu ja struktuuri-de vajumisi.

Isekallur.ee – kiire ja lihtne lahendus!

- **Suurim valik materjale** – Pakume kvaliteetset liiva, killustikku, multši ja muid täitematerjale igale vajadusele.
- **Automaatne hinnakalkulatsioon** – Säästa aega! Vali materjal, sisesta aadress ja saa kohe hinnapakkumine.
- **Kiire ja usaldusväärne tarne** – Toome materjalid otse Sinu koduõuele kiirelt ja mugavalt.
- **Kõrge kvaliteet ja läbipaistev hinnakujundus** – Meie materjalid on hoolikalt valitud ning hind sisaldab kõiki tarnekulusid – pole varjatud tasusid.
- **Usaldusväärsed partnerid** – Teeme koostööd Eesti parimate karjäärade ja veokipartneritega, et tagada parim teenindus.

Ära lükka kodutöid edasi – hoia oma kodu turvalisena ja esteetiliselt kaunina! Isekallur aitab Sul vältida suuri ja kulukaid probleeme juba täna.

Kasuta -5% sooduskoodi: „Harjuelu“ ja alusta ilusamat elu juba täna: www.isekallur.ee

ISE KALLUR

LIIV • MULD • KILLUSTIK • VÄRVILISED GRANITKILLUD • TRANSPORT

RENDIME
KOOS JUHIGA
VEOAUTOSID JA
KOPPASID

EESTI SUURIM MAAVARADE E-POOD
www.isekallur.ee

ISEKALLUR OÜ • +372 5699 8014 • info@isekallur.ee • www.isekallur.ee

FLEXIT®

Soojustagastusega ventilatsiooniseadmed

Skandinaavia kvaliteet, energiasäästlikkus, lihtsus paigaldamisel – **parim ventilatsioonilahendus Sinu koju.**

↘ Vaata lähemalt

soojuspumbad.ee

Väikeelamute remondiks 28 miljonit. Nüüd remontima!

ÜLO RUSSAK
ylo@harjuelu.ee

Ettevõtluse ja innovatsiooni sihtasutus (EIS) lõpetas märtsi alguses taotluste vastuvõtu väikeelamute rekonstrueerimiseks. Kokku laekus 2000 taotlust.

Kui veel veebruari algul oli rahastusotsuse saanud üle tuhande taotluse mahus ligi 18 miljonit eurot, siis kuu ajaga kaeti taotlustega kogu vooru eelarve ehk ligikaudu 28 miljonit eurot. Et Euroopa Liidu rahastatavat toetust saaks taotlejale välja maksta, peavad toetuse abil tehtavad rekonstrueerimistööd olema valmis hiljemalt 31. detsembriks 2025.

„Nüüd tööle!“ sõnas EIS-i eluaseme ja energiatõhususe osakonna eraisikute toetuste juht Kersti Saar (pildil). Rahastamisotsused on praegu tehtud ligi 1500 projektile, Tallinna ja Harjumaa projekte on nende hulgas üle 400, summas kokku 5,6 miljonit eurot.

Huvi oli suur

Kersti Saare kinnitusel oli huvi renoveerimistaotlustele nii suur, et ligi 200 taotlejat jäi ootele, nende projek- te on võimalik rahastada üksnes siis, kui osa taotlusi ei vasta nõuetele, taotlejad ettenähtud tähtaja jooksul puudusi ei kõrvalda, ühesõnaga – eelarves vabaneb raha. Neile kõigile on

tänaseks saadetud selle kohta teavitust.

Lisaks palub Saar kõigil taotlejatel varuda kannatust, sest suure hulga taotluste läbi vaatamine võtab aega. Taotlused vaadatakse läbi laekumise järjekorras ning kui menetluse käigus selgub, et taotluse esitamisel on puudusi, siis antakse tähtaeg nende likvideerimiseks. „Need, kes esitasid taotluse vahetult enne lõpptähtaega, peavad toetuse kasutamisel hoolikalt planeerima, millised tööd on võimalik toetuse kasutamise lõpptähtaega arvestades ellu viia,“ selgitas EIS-i eraisikute toetuste juht.

Rekonstrueerimistoetusega saavad väikeelamute omanikud ette võtta nii osalist kui ka terviklikku rekonstrueerimist, samuti paigaldada päikesepaneele ja akupanku. Toetus täidab riiklikku eesmärki parandada energiatõhusust – ükskõik mis mahus elamuomanik töid ette võtab, peab toetuse saamiseks tõusma maja energiaklass. Osalisel rekonstrueerimisel on toetuse määr 20% toetatavatest kuludest ja maksimaalne toetussumma on 20 000 eurot väikeelamu kohta. Terviklikul rekonstrueerimisel sõltub toetuse määr väikeelamu asukohast: Tallinnas on see 30% ja kuni 30 000 eurot, Tallinna lähisvaldades 40% ja 40 000 eurot, kaugemates Harjumaa valdades ulatub toetuse määr 50% ja 50 000 euronagi mujal Eestis.

jamakse tehakse, kui tööd on valmis ja selle kohta on esitatud tööde akt. Tervikliku rekonstrueerimise puhul, mis on oluliselt rahamahukam, on võimalik teha toetuse väljamakset kahes osas: esimene siis, kui tööd on tehtud pooles ulatuses. Kui toetuse summa on näiteks 50 000 eurot ja 25 000 eest on tööd tehtud ning selle kohta aktid ja arved ette näidata, saab esimese poole välja maksta. Nii ei pea koduomanik suurt summat omast taskust tasuma.

Toetust rahastatakse Euroopa taaste- ja vastupidavusrahastust (RRF) ning tegu on aegade suurima toetuseelarvega väikeelamute rekonstrueerimiseks. ♦

„Juba langetatud rahastamisotsuseid vaadates on hea meel tõdeda, et osalise ja ter-

vikliku rekonstrueerimise projekte on enam-vähem pooleks. Inimesed on järjest rohkem aru saanud, et terviklik rekonstrueerimine on parim lahendus. Kui on ikkagi vaja hoonet korda teha, siis on mõistlik teha seda terviklikult,“ tõdes Kersti Saar. Osalisel rekonstrueerimisel oli üks suuremaid tegevusi soojuspumba ehk maasoojuspumba või õhk-vesi soojuspumba paigaldamine, toetust küsiti ka fassaadide või katuse soojustamiseks.

Raha makstakse pärast tööde tegemist

Kersti Saare kinnitusel makstakse taotlejatele raha välja siis, kui tööd on ellu viidud ning nende eest on ette näidata akt ja arve. Päikesepaneele paigaldamise puhul eraldatakse toetus lihtsustatud kujul ehk standardiseeritud ühikuhinna alusel ja väl-

tuks. „Kindlustada tasub igal juhul, et vältida olukordi, kus näiteks tulekahju tagajärjel on kodust järel vaid vundament ja hunnik tuhka või on näiteks autole tormiga peale murdunud puu,“ soovib Kristo Õunapuu. „Tihtilugu satume sotsiaalmeedias abipalvetele, kus pere on kaotanud oma kodu ning kindlustus oli tegemata, olgu selleks siis mis tahes põhjus,“ lisab ta.

Kindlustustingimused tuleb hoolega üle lugeda. Kodukindlustus tagab kaitse põhiliste riskide vastu, nagu näiteks tulekahju, loodusõnnetused, veevariid, vargus ja vandalism. Soovituslik on lisada ka vastutuskindlustus ning hoolikalt läbi mõelda koduse vara kindlustussumma. „Kortrelamus elades on vastutuskindlustus eriti oluline, kuna see katab kahjud, mis võivad tekkida naabritele näiteks torustiku lekke või muude ootamatute õnnetuste korral,“ selgitab Plees.

Samuti ei tohiks unustada kodust vara, mille väärtus võib osutuda suuremaks, kui esialgu arvatakse. Koduse vara hulka kuuluvad näiteks nutiseadmed, mööbel, kodutehnika, kunst, nõud, riided, jalanõud ja sporditarbed. Plees rõhutab, et ennekõike tuleb arvestada, et kindlustus aitab juhul, kui aset leiab ettenägematu ja ootamatu sündmus. Ootamatu ei ole näiteks hoone ja koduse vara tavapärase kulumine või määrdumine, ega pikaajalised protsessid, nagu majavamm, asjade kaotamine.

Tihti arvatakse, et koguriskikindlustus katab kõik võimalikud kahjud, kuid igas lepingus on alati välistatud või

Suurem osa Eesti koduomanikest kindlustavad oma kodu ja vara

MERIT PÖLD
ajakirjanik

Oma vara kindlustamine ei ole miski, mida peaks võtma kui järjekordset igakuist tüütut rahalist kulu. Kindlustus aitab katta ootamatud kulutused ja suurema kahju korral saab ennast tänada, et oled otsustanud oma vara kaitsta.

Eesti kindlustusseltside liidu andmetel otsustasid oma kodu 2014. aastal kindlustada 472 000 inimest, kindlustuse on valinud üle 80% Eesti koduomanikest. Seda, miks kindlustada ja mida seejuures arvesse võtta, selgitavad IIZI vara- ja isikukindlustuse tootearendusjuht Pille Plees (pildil) ning PZU Kindlustuse tootejuht Kristo Õunapuu (pildil).

Kindlustamine lisab turvatunnet

„Majanduslikult ebastabiilsetel aegadel kaaluvad paljud kulude kärpimist, kuid kindlustusest loobumine võib tähendada hoopis suuremat finantsriski. Ootamatu kahju korral võib ebapiisav kaitse viia keerulisse olukorda, kus tuleb katta remondi- või asenduskulud täielikult omavahenditest. See võib oluliselt mõjutada igapäevast toimetulekut ning tuua kaasa suure rahalise koormuse,“ kõneleb Pille Plees. Näiteks võib torm kahjustada kodu katust, põhjustades ulatusliku

veekahju. Kui kindlustuskaitse puudub, võib remondikulu ulatuda tuhandetesse eurodesse ning tuleb tasuda omast taskust.

„Kindlustada tasub igal juhul, et vältida olukordi, kus näiteks tulekahju tagajärjel on kodust järel vaid vundament ja hunnik tuhka või on näiteks autole tormiga peale murdunud puu,“ soovib Kristo Õunapuu. „Tihtilugu satume sotsiaalmeedias abipalvetele, kus pere on kaotanud oma kodu ning kindlustus oli tegemata, olgu selleks siis mis tahes põhjus,“ lisab ta.

Kindlustustingimused tuleb hoolega üle lugeda. Kodukindlustus tagab kaitse põhiliste riskide vastu, nagu näiteks tulekahju, loodusõnnetused, veevariid, vargus ja vandalism. Soovituslik on lisada ka vastutuskindlustus ning hoolikalt läbi mõelda koduse vara kindlustussumma. „Kortrelamus elades on vastutuskindlustus eriti oluline, kuna see katab kahjud, mis võivad tekkida naabritele näiteks torustiku lekke või muude ootamatute õnnetuste korral,“ selgitab Plees.

Samuti ei tohiks unustada kodust vara, mille väärtus võib osutuda suuremaks, kui esialgu arvatakse. Koduse vara hulka kuuluvad näiteks nutiseadmed, mööbel, kodutehnika, kunst, nõud, riided, jalanõud ja sporditarbed. Plees rõhutab, et ennekõike tuleb arvestada, et kindlustus aitab juhul, kui aset leiab ettenägematu ja ootamatu sündmus. Ootamatu ei ole näiteks hoone ja koduse vara tavapärase kulumine või määrdumine, ega pikaajalised protsessid, nagu majavamm, asjade kaotamine.

Kindlustustingimused tuleb hoolega üle lugeda

Kindlustustingimused tuleb hoolega üle lugeda. Kodukindlustus tagab kaitse põhiliste riskide vastu, nagu näiteks tulekahju, loodusõnnetused, veevariid, vargus ja vandalism. Soovituslik on lisada ka vastutuskindlustus ning hoolikalt läbi mõelda koduse vara kindlustussumma. „Kortrelamus elades on vastutuskindlustus eriti oluline, kuna see katab kahjud, mis võivad tekkida naabritele näiteks torustiku lekke või muude ootamatute õnnetuste korral,“ selgitab Plees.

Samuti ei tohiks unustada kodust vara, mille väärtus võib osutuda suuremaks, kui esialgu arvatakse. Koduse vara hulka kuuluvad näiteks nutiseadmed, mööbel, kodutehnika, kunst, nõud, riided, jalanõud ja sporditarbed. Plees rõhutab, et ennekõike tuleb arvestada, et kindlustus aitab juhul, kui aset leiab ettenägematu ja ootamatu sündmus. Ootamatu ei ole näiteks hoone ja koduse vara tavapärase kulumine või määrdumine, ega pikaajalised protsessid, nagu majavamm, asjade kaotamine.

Tihti arvatakse, et koguriskikindlustus katab kõik võimalikud kahjud, kuid igas lepingus on alati välistatud või

piirangud. Näiteks ei pruugi kõik kindlustused hüvitada kahjusid, mis on tingitud läbi hoone konstruktsioonide tunginud sademetest, lume ras-

kusest, närliliste või lemmikloomade tekitatud kahjustustest ning hoone vajumisest või viigastest ehitustööst.

Mõlemal kindlustusfirma esindajal soovivad pettumuse vältimiseks hoolikalt lepingutingimustega tutvuda, et veenduda, millise juhtumi puhul kindlustus aitab. Samuti võivad kindlustustingimustes olla piirangud väljas hoitavale ja kaasaskantavale varale, mistõttu on oluline lepingutingimustega eelnevalt tutvuda. „Näiteks kui jalgratas varastatakse väljaspool kodu, siis hüvitab kindlustus kahju vaid siis, kui ratas asus lukustatud ruumis või oli rattalukuga kinnitatud,“ lisab IIZI vara- ja isikukindlustuse tootearendusjuht.

Kindlustuse puudumisel soovivatatakse pöörduda ennekõike spetsialisti poole, kes aitab valida sobiva. „Oluline on mõelda, mida ning millises ulatuses kindlustada. Näiteks mõelda läbi, kui palju läheb maksma kogu kodusüstuse taastamine alates riietest ning lõpetades kardinatega, kui peaks tekkima tulekahju, aset leidma veeavarii või juhtuma loodusõnnetus,“ räägib PZU kindlustuse tootejuht.

Paketi valikul küsi abi spetsialistilt

Kindlasti ei tohiks lähtuda vaid hinnast, sest erinevate kindlustusandjate tingimused ja kindlustuskaitse võivad märkimisväärselt erineda. „Sageli keskendutakse kõige soodsamale pakkumisele, kuid oluline on aru saada, mida ja millises ulatuses kindlustatakse, et koduga seotud riskid oleksid päriselt kaetud,“ rõhutab Pille Plees.

Kahjuks saadakse vahel alles kahju toimumisel aru, et kindlustuskaitse ei vasta ootustele. „Näiteks võib koduse vara või vastutuskindlustuse summa olla valitud liiga väike või valitud piiratud kaitsetega kindlustuspakett,“ selgitab Plees. ♦

Suurem osa rekonstrueerimiseks eraldatud 28 miljonist eurost kulub eramute soojustamiseks. FOTO: AdobeStock

TULEMAS

21. märts, reede

- Kell 16 Kiili rahvamajas Kiili kunstide kooli kontsert
- Kell 18 Kose kultuurikeskuses lastefilm „Super Charlie“
- Kell 18 Kose raamatukogus teatri Must JaAm luuleetendus „Anna Haava 160“
- Kell 19 Riisipere kultuurimajas dokumentaalfilm „Kikilipsuga mässaja“
- Kell 19 Rae kultuurikeskuses etendus „Minu noor naine“
- Kell 19 Kose-Uuemõisa külakeskuses Estlager Trio ja Kose-Uuemõisa Pilliklubi
- Kell 19 Keila kultuurikeskuses teater Nuutrumi etendus „Paradiis“
- Kell 20 Kose kultuurikeskuses mängufilmi „Fränk“ esilinastus
- Kell 21 Saku Pruulikoja Pubis ansambel Hellad Velled
- Kell 21.30 Kehra rahvamajas mängufilmi „Fränk“ esilinastus ja ansambel Käsi kontsert
- Kell 22.00 Viimsi Artiumis DJ-puldis TIKSu DJ-d ja sõbrad

22. märts, laupäev

- Viimsi kooli spordikeskuses Eesti MM rull-iluuisutamise rühmakavades
- Kell 10–17 Keila motohallis mototriali võistlus
- Kell 10 Kiili rahvamajas Kiili harrastusteatri lühilavastuste festival
- Kell 11 Viimsi huvikeskuses kassinäitus TICA Cat Show „Mickey Mouse Party“
- Kell 11.30 Viimsi Artiumis Viimsi visioonipäev
- Kell 13 Klooga kogukonnamajas kapituulutus
- Kell 17 Kehra rahvamajas naisrahvatantsurühma Kadrel sünnipäevakontsert
- Kell 18 Kiisa vabaajakeskuses kontsert „Istu! 5“ ja Margus Tabor
- Kell 19 Turba kultuurimajas tantsuõhtu elava muusikaga

23. märts, pühapäev

- Kell 11 Luige keskuses lasteasjade kirbukas
- Kell 11–15 Karjaküla aleviku keskel müttamismatk
- Kell 13 Viimsi huvikeskuses kassinäitus TICA Cat Show „Mickey Mouse Party“
- Kell 16 Kostivere kultuurimõisas kohtumisõhtu reisikirjaniku Kertu Jukkumiga
- Kell 18 Ääsmäe ÄKKK-s Komöödiateatri etendus „Lumevangis“
- Kell 19 Anija mõisas Evelin Samuel ja Janika Sillamaa 100! „Must ja Valge“

24. märts, esmaspäev

- Kell 19 Maardu vaba aja keskuses Komöödiateatri etendus „Lumevangis“
- Kell 19.30 Aegviidu rahvamajas mängufilm „Fränk“

25. märts, teisipäev

- Kell 12 Kehra raudteejaamas küüditatute mälestuskivi juures märtsiküüditamise mälestuspäev
- Kell 17 Loksa kiriku mälestuskivi juures märtsiküüditatute mälestushetk
- Kell 19 Haiba rahvamajas dokumentaalfilm „Kikilipsuga mässaja“
- Kell 19 Neeme külakinos film „Jan Uuspõld läheb koju“

26. märts, kolmapäev

- Kell 19 Rae kultuurikeskuses Rae Rahvateatri etendus „Kirjaridadeks saanud tunded“

27. märts, neljapäev

- Kell 10.30 Keila kultuurikeskuses Miksteatri lasteetendus „Marakratt ja keskõine raamatukogu“
- Kell 18 Saku raamatukogus Saku Slämm – Saku valla II luuleprömm
- Kell 19 Hüüru mõisas film „Jan Uuspõld läheb koju“
- Kell 19 Ardu koolis mängufilm „Fränk“

28. märts, reede

- Kell 12 Kurtina koolis sisesõudmisvõistlus „Kurtina kangutaja 2025“
- Kell 15 Laagri kultuurikeskuses dokumentaalfilm „Sal-Saller: See on see, mis paneb elama“
- Kell 19 Riisipere kultuurimajas dokumentaalfilm „Sal-Saller: See on see, mis paneb elama“
- Kell 19 Viimsi Artiumis Jäääär/inBoil
- Kell 19 Rae kultuurikeskuses film „Minu kallimad“

29. märts, laupäev

- Kell 11 Jõelähtme kirikust vahepeatustega rännak Ihasalu ristini
- Kell 17 Jõelähtme LavaGrupi juubel „25!“ Jälle!
- Kell 19 Viimsi Püha Jaakobi kirikus president Lennart Meri mälestuskontsert. Mari Jürjens
- Kell 19 Laitse seltsimajas tantsuõhtu koos tantsuõppega

30. märts, pühapäev

- Kell 11 Anija mõisas Lolala lastelaulude kontsert
- Kell 12 Laitse seltsimajas dokumentaalfilm „Kikilipsuga mässaja“
- Kell 16 Saku valla kultuurikeskuses suur kevadkontsert
- Kell 17 Anija mõisas Trio Naturale kontsert

1. aprill, teisipäev

- Kell 11 Kose kultuurikeskuses „Piip ja Tuut on Lõvi Lõrr ja Jänes Jass“
- Kell 18.30 Saue kontserdisaalis kontserdisari „Muusikaga talvest kevadesse“ – „Saksofoniga Läänemerest Vahemereni“
- Kell 19 Kehra rahvamajas Anija valla mälumänguturniir
- Kell 19 Haiba kultuurimajas dokumentaalfilm „Sal-Saller: See on see, mis paneb elama“
- Kell 19 Rae kultuurikeskuses *stand-up* etendus: Tõnis ja Kait
- Kell 19 Aruküla rahvamajas Komöödiateatri esietendus: „Mulle huumor meeldib“
- Kell 19 Keila Kultuurikeerises muusikaline *stand-up* „Kolm meest, naine ja teater“

NÄITUS

Kadrioru kunstimuuseumi eesmärk on uurida ja tutvustada Euroopa ja Vene kunsti kogusid Eestis.

FOTO: Kadrioru kunstimuuseum

Kadrioru kunstimuuseum tähistab juubeliaastat

Varasemale väliskunstile pühendunud Kadrioru kunstimuuseum, ainuke omataoline Eestis, tähistab 25. sünnipäeva rahvusvaheliste näitustega, lapsed saavad aga juubeliaastal tegevustoa ja audiogiidi.

Kunstimuuseumi kogusse kuuluva Bernardo Strozzi teose „Kontsert“ uurimine viis olulise Itaalia varabaroki meistri uurimusliku ülevaatenäituse, kuhu on teoseid laenanud 30 kollektsiooni kuuest riigist.

FOTO: Kadrioru kunstimuuseum

Kuigi Kadrioru kunstimuuseumi (Weizenbergi 37) asutamiskuupäev on 22. juuli, algab suurejooneline juubeliaasta programm juba varakevadel ning kestab kuni aasta lõpuni, pakkudes rõõmu ja elamusi igas vanuses külastajale. „Kadrioru kunstimuuseum on paigaks, kus kohalik publik saab luua esmase kontakti vanade meistrite kunstiga ning omandada teadmisi, oskusi nende teoste vaatamiseks ja mõistmiseks,“ ütles muuseumi direktor Aleksandra Murre.

Juubeliaasta avab märtsi lõpus rahvusvaheline suurnäitus „Bernardo Strozzi. Meister Caravaggio varjus“ (29.03–06.07.2025), mis on 25aastaseks saanud muuseumi kingitus kõikidele kunstisõpradele. Eesti publik saab imetleda tuntud suurmeistri tähtteoseid, samuti tema seni avalikult eksponeerimata loomingut.

Muuseumi kogusse kuuluva Bernardo Strozzi (1582–1644) teose „Kontsert“ uurimine viis olulise Itaalia varabaroki meistri uurimusliku ülevaatenäituse, kuhu on teoseid laenanud 30 kollektsiooni kuuest riigist. Suurem osa näituse teoseid jõuavad Eesti publiku ette kunstniku kodulinna Genova kogudest ja laiema Põhja-Itaaliast, üksikud teosed tulevad Suurbritannia, Saksamaa, Poola ja Prantsuse kogudest, kuid eriliselt oodatud ja suurte jõupingutuste tulemusena Eestisse saabuvaks külaliseks on kunstniku Veneetsia perioodi maal „Peetrus tervendab vigase kerjuse“ Ukrainast.

Vaimuliku taustaga maalikunstnik oli oma eluajal Genova ja Veneetsia nõutumaid kunstnikke, kes maaliski ühtviisi virtuoosselt nii religioossete pühapiltide, portreid, žanristseene kui ka natüürmorte ning valdas erinevaid maali- ja joonistustehnikaid. Strozzi paisab kunstiajaloo silma kui avatud ja väga tähelepanelik kunstnikunatuur, kes suutis oskuslikult sünteesida uued kunstimpulsid ja -muljed oma isikupäraseks stiiliks, mille iseloomulikeks märksõnadeks on loomutruudus ja hoogne maalimislaad. Tegemist on kunstniku esmakordse mahuka isikunäitusega väljaspool Itaaliat.

raseks stiiliks, mille iseloomulikeks märksõnadeks on loomutruudus ja hoogne maalimislaad. Tegemist on kunstniku esmakordse mahuka isikunäitusega väljaspool Itaaliat.

Juubeliaasta tegemised

Juubeliaastal suunab muuseum eri-

lise tähelepanu lastega peredele. Muuseumi peakorraldusel avatakse vahva tegevustuba, kus saab mängida, meisterdada, mõistatusi lahendada ja kunstiraamatuid lugeda. Tuba ja ekspositsiooni tegevuspunkte kujundab teatrikunstnik Mae Kivilo. Põnevale avastusreisile kunsti ja ajaloo maailma kutsub lapsi ja lapsemeelseid kirjanik Eia Uusi koostatud teatraalne audiogiid.

Lastele ja peredele suunatud uusi mängu- ja tegevusi esitleb muuseum lastekaitsepäeval, 1. juunil, kui kõik alla 18aastased saavad külastada muuseumi tasuta.

Suurele sünnipäevapeole ootab muuseum kõiki 22. juulil – päeval, mil 25 aastat tagasi avati lossis Kadrioru kunstimuuseum ja 207 aastat tagasi pandi alus lossi- ja pargiansamblile. Sel päeval ootab lastega peresid põnev Lossiaimängude programm, mis toimub kõikide Kadrioru pargis asuvate muuseumide koostöös. Õhtul aga tähistatakse Kadrioru kunstimuuseumi ja Kadrioru pargi lilleaia 25. sünnipäeva suurejoonelise etendusega „Elu elemendid“.

Juubeliaasta lõpetab vaatemänguline näitus „Naudingute aed“, mis tutvustab lillede ja aedade kujutamist Madalmaade kunstis 16.–17. sajandil, aga käsitleb ka selle aja loodusteaduste edulugusid, müüte ja tohutut uudishimu kõige kauni, veidra ja haruldase vastu. ♦

HARJU ELU / KADRIORU KUNSTIMUUSEUM

MAARDU LINNAVALITSUS TEATAB

PLANEERINGUTE INFO

Kehtestatud ja menetluses olevate detailplaneeringutega on võimalik tutvuda Maardu linna kodulehel: <https://maardu.kovtp.ee/detailplaneeringud> või celnava kokkuleppe alusel Maardu Linnavalitsuse planeerimis- ja majandusosakonnas, Kallasmaa tn 1, Maardu; linnavalitsus@maardu.ee, 6060729, 6060731.

Oru tn 4 kinnistu ja lähiala detailplaneeringu algatamine ning lähteseisukohtade kinnitamine

Oru tn 4 kinnistu ja lähiala detailplaneering algatati Maardu Lin-

navalitsuse 18.03.2025 korraldusega nr 160. Detailplaneeringu koostamise eesmärk on määrata krundi hoonestusala, äri- ja/või tootmis- hoonete ehitusõiguse ulatuse määramine, detailplaneeringu kohustuslike hoonete ja rajatiste toimimiseks vajalike ehitiste, sealhulgas tehnovõrkude ja -rajatiste ning avalikule teele juurdepääsuteede võimaliku asukoha määramine, ehitiste ehituslike, arhitektuuriliste ja kujunduslike tingimuste määramine, liikluskorralduse põhimõtete määramine, haljastuse ja heakorrasuse põhimõtete määramine. Planeeringuala suurus on ligikaudu 0,6 ha.

Detailplaneeringu algatamisettepaneku kohaselt soovitakse ette näha ehitusõigus spordihoonete püstitamiseks. Täpsed hoonestusmahud ja lahendus selgub detailplaneeringu koostamise käigus.

Täiendavate uuringute koostamise vajadus selgub detailplaneeringu koostamise käigus.

LUMEVANGIS

Autor Peter Quilter Lavastaja Egon Nuter Kunstnik Riina Vanhanen Tõlkija Hannes Villemson

Piret Kalda **Tõnu Oja**

KOMÖÖDIATEATER

Algus kell 19

23.03 ÄÄSMÄE KÜLAKESKUS ki 18
24.03 MAARDU VABA AJA KESKUS
28.03 VILJANDI SAKALA KESKUS
29.03 RÕUGE RAHVAMAJA
02.04 KOERU KULTUURIMAJA
06.04 PÄRNU ENDLA
13.04 RAKVERE TEATER
15.04 PAIDE MUUSIKA- JA TEATRIMAJA
16.04 MURASTE KOOL

17.04 TAPA KULTUURIKODA
19.04 PÄRSAMA RAHVAMAJA
20.04 SALME RAHVAMAJA ki 16
21.04 KÄRDLA KULTUURIKESKUS
25.04 KOHTLA-JÄRVE KULTUURIKESKUS
26.04 HAGERI RAHVAMAJA
27.04 RAE KULTUURIKESKUS
28.04 TALLINN VENE KULTUURIKESKUS
30.04 TARTU KONTSERDIMAJA

Toomas Kall:
komöödia kahest naisest
kahes vaatuses

ANNE PALUVER **HANNES VORNO**

KOMÖÖDIATEATER

Maa ilmaesietendus
naljapäeval, 1. aprillil 2025

01.04 ARUKÜLA	25.04 ELVA
02.04 SINDI	26.04 MOOSTE
03.04 KIISA VÄLJA MÜÜDUD	27.04 TABIVERE ki 16
04.04 KAMBJA	04.05 PÄRNU
05.04 KARKSI-NUIA	06.05 KIVIÖLI
06.04 TARTU	08.05 KEHRA
07.04 MUSTVEE	09.05 TAMSALU
08.04 KEILA	11.05 RAKVERE
09.04 JÄRVAKANDI	12.05 HELSINGI
10.04 KILINGI-NÖMME	13.05 VIIMSI
11.04 RIISIPERE	14.05 KURESSAARE
12.04 HALJALA	15.05 TORNIMÄE
15.04 MÄRJAMAA	16.05 KIHELKONNA
16.04 KUUSALU	17.05 VIRTU
17.04 HÄÄDEMEESTE	21.05 VILJANDI
19.04 TALLINN	22.05 LINNAMÄE
22.04 VALGA	24.05 PAIDE
23.04 VÖRU	28.05 TARTU
24.04 KANEPI	30.05 TALLINN

Piletid: Piletilevi, Piletimaailm. kohapealt. Soodushind: pensionärid, tudengid, õpilased

Algus kell 19

DIIVANI FESTIVAL %

PARADIIS.EE

Diivaniparadiisis on DIIVANIFESTIVAL!
Vali välja oma üks ja õige, **sinu unistuste diivan!**

ÕIGE DIIVAN
TOOB PERE KOKKU

Kampaania kestab 18.03-30.04.25

TALLINN / TARTU / NARVA / PÄRNU / VILJANDI

SleepCity

HEA UNE VALEM

SleepCity - Hea Une Valem

Magamistoa luksus igas hinnaklassis, mis ületab ootused!

Kvaliteetsed voodid, madratsid ja padjad tagavad rahuliku une

Ära osta madratsit enne, kui oled seda proovinud!

Külasta meie uut poodi SleepCity - Hea Une Valem.
See on suur showroom, kust leiad kõik vajaliku hea une jaoks.

Leiad meid Pärnu mnt 110, Tallinn, 11313.
Oleme avatud E-R 10-19, L 10-16.
tel: 5361 4569
e-post: info@tempurshop.ee
www.tempurshop.ee

Ainulaadne võimalus sooduskoodiga **TEMPUR30**
Tempur madratsid
-30%
kuni 01.04.25

TEMPUR
A mattress like no other

Me elame ajastul, kus kiire elutempo paneb meie vaimse ja füüsilise heaolu proovile. Üks oluline tegur, mis mõjutab nii meie tervist kui ka meeleolu, on hea uni. See juhhib tähelepanu vajadusele panustada iseendasse ja oma une kvaliteeti, et paremini hakkama saada igapäevaste väljakutsetega.

Tallinnas asuva SleepCity magamistoasisustuse poe eesmärk on pakkuda lahendusi, mis aitavad inimestel paremini magada ja seeläbi parandada nende elukvaliteeti. SleepCity kontseptsioon on lihtne – "Hea une valem". Poe sortiment sisaldab kõike vajalikku magamistoa sisustamiseks: alates vooditest ja madratsitest kuni patjade, voodipesu ja ruumilõhnastajateni. Eriline tähelepanu on pöördunud kvaliteetsele magamiskogemusele.

SleepCity eristub oma pakkumisega, keskendudes premium klassi une- ja puhketoodetele. Oluline osa nende valikust koosneb TEMPUR® materjalist valmistatud toodetest. Patenteeritud TEMPUR® materjal on ainulaadne, kohanedes kiiresti inimese kehaga ja pakudes täiuslikku tuge just vajalikus kohas. TEMPUR® tooteid soovivad ülemaailmselt tervishoiuspetsialistid, kuna need aitavad leevendada selja- ja kaelaprobleeme, norskamist ning unehäireid.

SleepCity tootevalikust leiab laia TEMPUR® voodite valiku, mis on kvaliteetsed ja vastupidavad. Poe madratsite valik on mitmekesine, hõlmates uudse tehnoloogiaga TEMPUR® ja TEMPUR Sealy brändi madratseid. Samuti leiab poest ergonomilisi ja klassikalisi patju, erinevaid tekke ning kvaliteetset orgaanilist ja satiiniist voodipesu, mis tagab rahuliku ja taastava une. Lastetooteid, nagu Smart KIDS padjad, ning erinevaid ruumilõhnastajaid ja küünlaid ei ole samuti unustatud.

SleepCity pole lihtsalt pood – see on teie HEA UNE VALEM – see on investeering tervisesse ja heasse unne, mis on kahtlemata üks tarkadest viisidest, kuidas endasse panustada.

Otsime inimkonna ühiseid väärtusi erinevustest

Hiina suursaadik **Guo Xiaomei**

Eestis, nagu ka teistes lääneriikides, räägivad poliitikud sage li väärtuspõhisest välispoliitikast. Üks selle poliitika väljendusi on teha tihedat koostööd riikidega, kellel on samad väärtused, ja hoida eemale neist või isegi võidelda nende vastu, kes neid ei jaga. Näib, et väärtusi kasutatakse selleks, et eristada länt mitteläänest, lähedast kaugest, sõpra vaenlasest ja ka head halvast. Siit tekib küsimus – kas väärtused võiksid riike pigem ühendada kui lahutada? **Jah!** Need on inimkonna ühised väärtused.

Meie arvates on rahu, areng, võrdsus, õiglus, demokraatia ja vabadus inimkonna ühised väärtused. Nende edendamine ei tähenda ühegi konkreetse riigi väärtuste kanoniseerimist, vaid tsivilisatsioonide mitmekesisuse tunnustamist ja ühisosa otsimist, säilitades samas erinevused ja harmoonia ilma ühetaolisuseta ning austades kõigi riikide õigust valida iseseisvalt oma tee.

Võtame näiteks demokraatia, mis on inimkonna ühine eesmärk. See on ka ideaal, mida Hiina rahvas ja Hiina Kommunistlik Partei on alati kõrgelt hinnanud. Hiina ajaloos oli alates demokraatiast ja teadust propageerivast 4. mai liikumisest 1919. aastal kuni Hiina Rahvavabariigi asutamiseni 1949. aastal periood, mil Hiina rahvas pühendus uuele demokraatlikule revolutsioonile Hiina Kommunistliku Partei juhtimisel. Alles pärast ränga hinnaga saavutatud võitu said hiinlased võimaluse olla iseenda peremehed ja nautida demokraatiat.

Demokraatia on vormilt rikas ja selle saavutamiseks on palju võimalusi. Hiina demokraatia vorm erineb lääneriikide omast. Moderniseerimise käigus arendasid lääneriigid välja esindusdemokraatia süsteemi, samas kui Hiina, olles läbinud keerulise valimis-, eksperimenteerimis- ja rakendusprotsessi, kujundas välja laiaulatusliku rahvademokraatia, mis ühendab esindus- ja arutleva demokraatia, edendades demokraatlikke valimisi, arutelusid, otsustusprotsessi, juhtimist ja järelevalvet. Eesmärk on tagada, et rahva häält võetakse kuulda ning et inimeste soovid on igas poliitilise ja ühiskondliku elu aspektis esindatud.

Demokraatlik arutelu on üks Hiina demokraatia eripära-

sid. Eesmärk on pidada enne tähtsate otsuste tegemist ulatuslikke arutelusid ja leida võimalikult suur ühisosa. Arutelu ei ole vabatahtlik, vaid institutsiooniline nõue, mida täidetakse eri tasanditel erakondades, rahvaesindajate kogudes, valitsusasutustes, Hiina rahva poliitilise konsultatiivkonverentsi komiteedes, rahvaorganisatsioonides, ühiskondlikes organisatsioonides ja kogukondades. Selline demokraatia vorm tuleneb Hiina traditsioonilise kultuuri parimatest tavadest, sealhulgas sellistest ideedest, nagu püüdlus ühise heaolu poole, üksteisemõistmine ja kaasatus ning ühisosa otsimine, jättes kõrvale erinevused. Demokraatliku arutelu kaudu on Hiina saavutanud konsensuse ning tugevdanud ühiskonna harmooniat ja stabiilsust.

Tuleb nentida, et pole olemas universaalset demokraatia mudelit või standardit. Erisuguse ajaloo, kultuuri ja riigisüsteemide tingimustega riigid võivad valida erinevaid demokraatia vorme. Laiaulatuslik rahvademokraatia sobib Hiina riigi tingimuste ja arenguetapiga, vastab Hiina rahva vajadustele ja on praktikas hästi rakendatav. Harvardi Kennedy kooli uurinute järgi on Hiina rahva rahulolu Hiina valitsusega püsinud aastast aastasse kõrge (üle 90%).

Sellest hoolimata ei arva me, et Hiina demokraatia on täiuslik. On veel palju aspekte, mida tuleb edasi arendada ja tugevdada. Oleme valmis õppima teistelt riikidelt, sealhulgas

lääneriikidelt, võrdsetel alustel. Me usume, et erinevad demokraatiamudelid võivad kõrvuti eksisteerida, üksteiselt õppida ja üheskoos edasi areneda. Ent selle eesmärgi saavutamiseks on väga oluline, et lääneriigid mõistaksid oma arrogantismist ja eelarvamusi teiste riikide demokraatiapüüdluste suhtes, loobuksid oma näilisest üleolekust ning lõpetaksid teiste riikide sildistamise või demoniseerimise omaenda mudeli alusel.

Seega, kui räägime väärtustest, siis ei tähenda see tingimata seda, et Hiina on Eesti vastand. Tegelikult võiksime isegi jagada ühiseid väärtusi, mis puudutavad rahvusvahelist korda.

Eesti endine president Lennart Meri on öelnud, et väike-riigi tuumarelv on rahvusvaheline õigus. See mõte väljendab rahvusvahelise õiguse tähtsust, mida Hiina võiks toetada. Rahvusvaheline õigus on tööpoolest rahvusvahelise korra nurgakivi ja tähtis element Hiina algatuses rajada kogukond inimeste ühise tuleviku jaoks. Hiina toetab kindlalt ÜRO kesket rahvusvahelist süsteemi, rahvusvahelisel õigusel põhinevat rahvusvahelist korda ning rahvusvaheliste suhete põhinorme, mis tuginevad ÜRO põhikirja eesmärkidele ja põhimõtetele.

Kuid rahvusvahelist õigust tuleb kohaldada võrdselt ja ühtviisi kõigi riikide suhtes, ilma topeltstandardite ja valikulisuseta. Ainult nii saab selle kui tuumarelvata tähtsust tõeliselt ellu rakendada. Lääne poliitikud, sealhulgas ka eestlased, kirjeldavad Hiinat kui väljakutset või ohtu nn reeglipõhisele rahvusvahelisele korrale. Kui siin peetakse reeglite all silmas ÜRO põhikirjal põhinevaid rahvusvahelise õiguse reegleid, siis ei ole Hiina mitte oht, vaid kindel kaitsja. Kui aga reegliteks peetakse neid, mille on kehtestanud riigid, kellel on teiste üle ülemvõim, et säilitada juhtiv seisund, siis ei ole Hiinal põhjust neid järgida, sest neil puudub legitiimsus.

Kokkuvõttes usume, et parim viis vääritimõistmise vähendamiseks ja erinevuste ületamiseks on suhtlus ja teabevahetus. Enese isoleerimine ja läbimõtlemata vastasseis ei ole konstruktiivne viis, kuidas Hiina küsimustega tegeleda. Olen valmis tegema Eesti sõpradega koostööd, et otsida meie erinevustest ühiseid väärtusi ja edendada kahepoolset suhtlust.

TS PIPE OÜ
on **Usaldusväärne ettevõte.**

Ainult **7%** Eesti ettevõtetest vastab
märgise nõuetele.

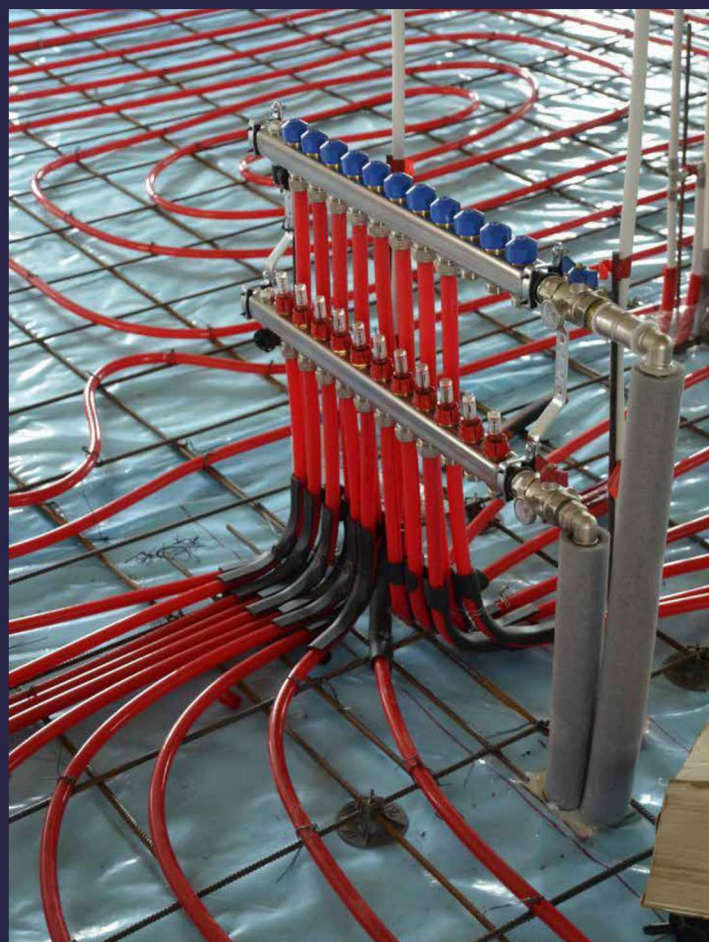
Märgise kehtivust saab kontrollida aadressil infopank.ee

TS Pipe OÜ on spetsialiseerunud vee-, kanalisatsiooni- ja küttesüsteemide ehitamisele ja renoveerimisele. Töid teostame korteriühistutele kui ka era- ja äriklientidele.

- * Soojaõlmede ehitus, renoveerimine kui ka hooldus.
- * Raadiaatorite ja põrandakütte paigaldus
- * Korterimajades püstikute vahetustööd
- * Ärihoonetes torustiku renoveerimine
- * Boilerite vahetus
- * Pumplate ehitus ja hooldus
- * Rasva- ja õlipüüdurite hooldus.

Kontakt
info@tspipe.ee
telefon
58 190 880

**SUVI
TULEB**

PUITMAJAD

AIAMAJAD • SUVEMAJAD • SAUNAD
AIAKUURID • SUVILAD • GARAAŽID

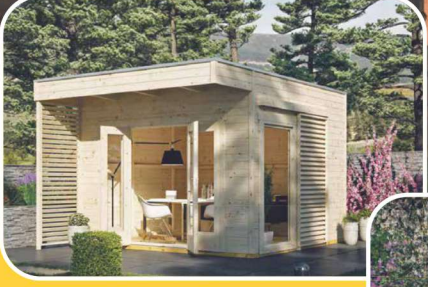

HEAD
HINNAD!

KIIRE
TARNE

MÜÜK JA PAIGALDUS:

Skanwood puitmajad OÜ
info@skanwood.ee
tel. +372 5124464
www.skanwood.ee

MÜÜK JA PAIGALDUS:

OÜ Thermo & Grün
info@thermogun.ee
tel. +372 56455777
www.thermogrun.eu

LÄÄNE-HARJU VALLA- VALITSUS TEATAB

Valkse külas Raudsepa katastriüksuse detailplaneering

Lääne-Harju Vallavalitsus on alatanud 30.12.2024 korraldusega nr 787 detailplaneeringu Valkse külas Raudsepa (tunnus 29501:007:0540) katastriüksusel ning lähialal.

Planeeritav maa-ala paikneb Keila valla üldplaneeringu põhi-joonisel tiheasustusalal, elamuehituse juhtotstarbega alal, kus osaliselt tuleb säilitada kõrghaljastus. Planeeringuala piirneb Metsaaluse tee (tunnus 29501:007:1419), Metsaaluse tee 11 (tunnus 29501:007:1421), Kanarbiku tee 10 (tunnus 29501:007:1403), Kanarbiku tee (tunnus 29501:007:1411), Kanarbiku tee 9 (tunnus 29501:007:1412), Kanarbiku põik 4 (tunnus 29501:007:1413), Kanarbiku põik 6 (tunnus 29501:007:1414), Pähkli tee 10 (tunnus 43101:001:2263), Niiduvälja (tunnus 43101:001:2347), Niidu (tunnus 43101:001:0173), Raudsepa (tunnus 29601:001:0020), Loigu (tunnus 29501:007:0686), Valkse-Arnoldi (tunnus 29501:007:0094) katastriüksustega. Planeeringuala suurus on ca 16,3 ha.

Vastavalt kehtivale üldplaneeringule asub planeeringuala tiheasustusalal, mis on detailplaneeringu koostamise kohustusega ala. Üldplaneeringu joonise 1A kohaselt asub planeeringuala läänepoolne osa rohevõrgustiku alal. Üldplaneeringu joonise 2A kohaselt on planeeringuala juhtfunktsiooniks määratud väikeelamumaa, planeeringuala läänepoolses osas asub säilitatava kõrghaljastusega (osatahtsus > 75%) ala.

Detailplaneering on üldplaneeringu kohane. Planeeringu eesmärk on uute elamukruntide moodustamine. Planeeringu lahenduses järgitakse koostamisel oleva üldplaneeringu põhimõtteid. Planeeritud elamumaa krundid on kavandatud suuremad kui kaks hektarit, planeeritud ehitisealune pind elamumaa krundi kohta on 500 m². Planeeringu ülesanded vastavalt planeerimiseseaduse § 126 lõike 1 punktidele 1–9 ja 11–13, 17. Detailplaneeringu algatamisel võimalike uuringute vajadus puudub.

Lääne-Harju Vallavalitsus teatab avatud menetlusest projekteerimistingimuste andmiseks:

Paldiski linna A. Adamsoni tn 2 katastriüksusele (tunnus 58001:002:0150) abihoone püstitamiseks.

Taotleja soovib lisaks olemasolevale üksikelamule krundile püstitada abihoone. Ühekorraline abihoone on planeeritud krundi piirist vähemalt 4 meetri kaugusele. Naaberkrundidel paiknevad hooned asuvad planeeritavast abihoonest kaugemal kui 8 meetrit.

Meremõisa küla Eva ringtee 9 katastriüksusele (tunnus 29503:029:0040) suvila püstitamiseks.

Taotleja soovib lammutada krundil asuva amortiseerunud hoone ning asemele püstitada uue suvila koos vajaminevate rajatistega.

Tuulna küla Ingre katastriüksusele (tunnus 29501:007:3360) üksikelamu püstitamiseks.

Taotleja soovib katastriüksusele püstitada üksikelamu koos vajaminevate rajatistega.

Kloogaranna küla Purje tee 13 katastriüksusele (tunnus 29501:007:0827) üksikelamu püstitamiseks.

Taotleja soovib krundile püstitada uue üksikelamu koos vajaminevate rajatistega.

Laulasmaa küla Sireli vkt 12 katastriüksusel (tunnus 29503:012:0025) asuva hoone laiendamiseks üle 33% esialgsest mahust.

Taotleja soovib rekonstrueerida, laiendada ja üksikelamuna kasutusele võtta krundil paikneva aiamaa. Hoonet on planeeritud laiendada krundi keskosa suunas.

Projekteerimistingimuste eelnõu avalik väljapanek toimub **21.03.2025 - 04.04.2025** Lääne-Harju valla veebilehel, aadressil <https://laaneharju.ee/eelnoude-avalikustamine1>. Kirjalike ettepanekute ja põhjendatud vastuväidete esitamise tähtaeg on **04.04.2025** aadressil info@laaneharju.ee.

UUSMAA | PLUS

Pikaajaline kogemus,
südamlik teenindus!

Usaldusväärne ja tuntud
kaubamärk

Ave Kruus

ave.kruus@uusmaa.ee

+372 588 10 322

Tunneme kinnisvara, et sinu
tunnaksid end koduselt

★★★★★

**KES
TEEB
KAEVU?**

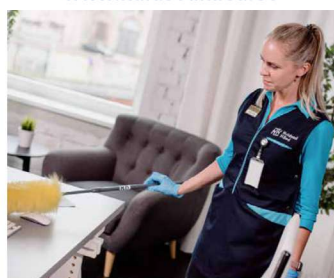
Lühikesed
järjekorrad,
kiire teenindus!

- maasoojuskaevude puurimine
- puurkaevude puurimine
- ja puhastamine
- süvaveepumpade ja
- septikute paigaldus
- vee- ja kanalisatsioonitööd

504 2999, 508 9848
www.baltipuurkaev.ee

**RK Kuldsed
Käed**

www.kuldsedkaed.ee

KONTORIKORISTUS
LAO- JA TOOTMIS-
HOONETE KORISTUS
ERIPUHAÜSTÖÖD

tellimused@kuldsedkaed.ee
(+372) 56 811 816
(+372) 661 1600

TÜNNISAUNAD

tesler.ee

SOODSA HINNAGA LAOTOOTED!

KÜMBLUSTÜNNID

sise- ja
välisahjuga

Rägavere tee 40A, Rakvere, Lääne-Virumaa 44312
Tel 527 0047, 5563 4175, +358 46946 0529

teslersauna@gmail.com

RAE VALLA- VALITSUS TEATAB

DETAILPLANEERINGU ALGATAMISEST
NING KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE
HINDAMISE ALGATAMATA JÄTMISEST:

Soodevahe küla Lepiku ja Lennuradari tee L10 kinnistu ja lähiala detailplaneeringu koostamise algatamine ja lähteseisukohtade kinnitamine ning keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamata jätmine (kovID DP1304)

Rae Vallavalitsus teatab, et on algatanud 11.03.2025 korraldusega nr 348 Soodevahe küla Lepiku ja Lennuradari tee L10 kinnistu ja lähiala detailplaneeringu koostamise ja jätnud algatamata sama korraldusega kõnealuse dokumendi keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH). Planeeritav ala asub Rae vallas, Soodevahe külas, Suur-Sõjamäe tee ja Rae raba vahelisel alal. Planeeringuala asub Tallinna Lennujaama vahetus läheduses. Juurdepääs planeeritavale alale on tagatud läbi munitsipaalomandis ja eraomandis olevate teede. Planeeringualale pääseb kõrvalmaanteelt 11290 Tallinn-Lagedi tee, Roosimäe ja Lennuradari tee kaudu. Planeeringuala moodustab: Lepiku katastriüksus (suurus 57 600 m², katastritunnus 65301:001:6190, registrios nr 12573602, sihtotstarve 100% maatulundusmaa); Lennuradari tee L10 katastriüksus (suurus 2822 m², katastritunnus 65301:001:6189, registrios nr 12573602, sihtotstarve 100% transpordimaa); Roosimäe kinnistu (suurus 2676 m², katastritunnus 65301:002:1697, registrios nr 13864802 sihtotstarve 100% tootmismaa) ja lähiala. Planeeringuala suurus on ligikaudu 6,3 ha.

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on jagada olemasolevast maatulundusmaast välja tootmismaa sihtotstarbelised kinnistud, millele määratakse osalise ärimaa kaassihotstarve ning määrata ehitus- ja hoonestustingimused, juurdepääsud, tehnovõrgud ja haljastus.

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on kooskõlas Rae Vallavolikogu 21.05.2013 otsusega nr 462 „Rae valla üldplaneeringu kehtestamine“.

Keskkonnamõju strateegiline hindamine jäeti algatamata seetõttu, et detailplaneeringu elluviimisega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju, mis võiks ületada tegevuskoha keskkonnataluvust, põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi. Planeeritava tegevusega ei kaasne eeldatavalt olulisi kahjulikke tagajärgi nagu vee-, pinnase- või õhusaastatus, jäätmetekke, müra, vibratsioon või valgus-, soojus-, kiirgus- ja lõhnareostus. Kavandatud tegevus ei avalda olulist mõju, ei sea ohtu inimese tervist, heaolu, kultuuripärandit ega vara. Planeeritava ala vahetus läheduses ei ole kaitstavaid loodusobjekte. Planeeritava ala läheduses ei ole Natura 2000 alasid. Seega

keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimine detailplaneeringu koostamisel ei ole vajalik.

Korralduse lisa 2 „Soodevahe küla Lepiku ja Lennuradari tee L10 kinnistu ja lähiala detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindang“ toodu osas on vastavad ametkonnad andnud oma seisukohad, milles vastuväiteid ei esitatud.

Detailplaneeringu raames on vajalik teostada planeeritava maaala geodeetiline mõõdistus, välja selgitada radooniohje meetmete rakendamise vajadus teostades pinnaseõhust radoonitaseme mõõtmised, teostada kõrghaljastuse dendroloogiline hindamine ning liiklusuuring, et hinnata mõju olemasolevale taristule. Täiendavate uurin-
gute vajadus selgub detailplaneeringu koostamise käigus.

Detailplaneeringu koostamise algataja, koostamise korraldaja ja kehtestaja on Rae Vallavalitsus (Aruküla tee 9, Jüri alevik, Rae vald, 75301, Harjumaa).

Strateegilise planeerimisdokumendi koostamise ja KSH algatamata jätmise korraldusega on võimalik tutvuda Rae vallavalitsuse kodulehel <https://www.rae.ee/keskkonnamoju-hindamised> ja tööpäeval Rae Vallavalitsuses aadressil Aruküla tee 9, Jüri alevik, Rae vald, 75301 Harjumaa.

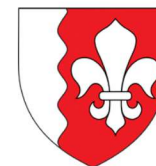
Täiendavalt on üld- ja detailplaneeringutega seotud materjalidega võimalik tutvuda <http://map.rae.ee/>.

Avatud menetluses Rae küla Koplipere kinnistu detailplaneeringu tingimuste täpsustamiseks projekteerimistingimuste andmise eelnõu avalik väljapanek toimub 21.03.2025-04.04.2025 Rae Vallavalitsuse fuajees ja Rae valla kodulehel. Projekteerimistingimuste andmise eelnõud puudutavate vastuväidete ja ettepanekute esitamise tähtaeg on 04.04.2025 (k.a). Rae Vallavalitsus teeb vastavalt haldusmenetluse seaduse (HMS) § 50 lõike 3 järgselt ettepaneku asja arutamiseks ilma avalikku istungit läbi viimata.

Rae küla Koplipere kinnistu detailplaneeringu on kehtestatud Rae Vallavalitsuse 09.11.2004 korraldusega nr 314. Projekteerimistingimuste andmise eesmärgiks on üle 20 aasta vanuse detailplaneeringu tingimuste täpsustamine selliselt, et Koplipere tee 25 hoonestusala suurendamine taotletud kujul võimaldab kinnistut otstarbekamalt hoonestada ja teenindada ning see ei kahjusta naaberkinnistute omanike ega avalikkuse huve. Projekteerimistingimuste eesmärk oleks ehitise väljuda Elering ASi poolt vajalikuks peetavast gaasitorustiku ohutuskajaalast täielikult. Projekteerimistingimustega täpsustatakse Koplipere tee 25 kinnistu osas detailplaneeringuga määratud hoonestusala läbi selle kuni 10%-se suurendamise.

JÕELÄHTME VALLA- VALITSUS TEATAB

DETAILPLANEERINGUTE ALGATAMINE JA
KESKKONNAMÕJUDE STRATEEGILISE
HINDAMISE ALGATAMATA JÄTMINE

Jõelähtme Vallavolikogu võttis 13.03.2025 vastu otsuse nr 230 „Ihasalu küla Uusvahasuuna maaüksuse detailplaneeringu algatamine, lähteülesande kinnitamine ja keskkonnamõjude strateegilise hindamise algatamata jätmine“.

Planeeritav maaüksus (katastritunnusega 24505:001:0206) paikneb Ihasalu küla kirdeosas. Alale juurdepääs on Ihasalu teelt planeeringuala lääneservast vastavalt Ihasalu küla Lamme detailplaneeringuga (kehtestatud Jõelähtme Vallavalitsuse 17.03.2016 otsusega nr 301) ettenähtud juurdepääsuteele.

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on muuta maatulundusmaa sihtotstarbega Uusvahasuuna kinnistu sihtotstarve elamumaaks, määrata krundile ehitusõigus ühepereelamu ja ühe abihoone ehitamiseks ning määrata krundi kasutamise tingimused. Samuti on planeeringu eesmärk määrata liikluskorralduse ja tehnovõrkudega varustamise põhimõtteline lahendus. Planeeritava ala suurus on ca 0,95 ha.

Detailplaneeringu algatamise taotlus sisaldab ettepanekut kehtiva üldplaneeringu muutmiseks ning ehituskeeluvööndi ulatuse vähendamiseks ja vajadusel hoonetevahelise kauguse muutmiseks. Üldplaneeringut muutuva detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) vajaduse tuvastamiseks viidi läbi keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 33 lõigetes 3–5 esitatud kriteeriumitel põhinev eelhindamine. Arvestades kavandatud tegevuse mahtu, iseloomu ja paiknemist ei saa eeldada detailplaneeringu elluviimise ja maaüksuse sihipärase kasutamise seonduvat olulist keskkonnamõju. Kui detailplaneeringu koostamise käigus selgub KSH vajadus, tuleb algatada KSH koostamine.

Detailplaneeringu koostamise korraldaja on Jõelähtme Vallavalitsus (Postijaama tee 7, Jõelähtme küla, Harjumaa 74202; www.joelahtme.ee), algataja ja kehtestaja on Jõelähtme Vallavolikogu (Postijaama tee 7, Jõelähtme küla, Harjumaa 74202; www.joelahtme.ee), detailplaneeringu koostaja on K-Projekt Aktsiaselts (Ahtri tn 6a, 10151, Tallinn).

Jõelähtme Vallavolikogu võttis 13.03.2025 vastu otsuse nr 231 „Vandjala küla Lembitu maaüksuse ja lähiala detailplaneeringu algatamine, lähteülesande kinnitamine ja keskkonnamõjude strateegilise hindamise algatamata jätmine“.

Planeeringuala hõlmab Vandjala küla maaüksuseid Lembitu (katastritunnus 24504:008:0219), Eigupõllu (katastritunnus 24504:008:0146), Jõesalu (katastritunnus 24504:008:0388), Salmistu (katastritunnus 24504:008:0006), Saare (katastritunnus 24504:008:0165) ning osaliselt Tammemäe (katastritunnus 24504:003:0292) ja Kaarna (katastritunnus 24504:003:0138), mis asuvad Kostivere aleviku lõunaküljel. Juurdepääs planeeringualale on avaliku kasutusega Pumbajaama teelt.

Detailplaneeringu eesmärgiks on jagada kinnistud elamumaa ja ühiskondlike ehitiste maa sihtotstarbega kruntideks ning määrata kavandatavatele kruntidele ehitusõigus ja hoonestustingimused väikeelamute ja ühiskondlike hoonete ning neid teenindavate rajatiste rajamiseks, kavandada kruntide juurdepääsud ja tehnovarustuse lahendus ning seada tingimused planeeringuga kavandatu elluviimiseks. Planeeritava ala suurus on ca 17,5 ha. Detailplaneeringu algatamise taotlus sisaldab ettepanekut kehtiva üldplaneeringu muutmiseks juhtotstarbe osas, kuna alale soovitakse kavandada väikeelamuid ja laiendada tiheasustusalat. Üldplaneeringut muutuva detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) vajaduse tuvastamiseks viidi läbi keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 33 lõigetes 3–5 esitatud kriteeriumitel põhinev eelhindamine, mille kohaselt KSH läbiviimine detailplaneeringu koostamisel ei ole eeldatavalt vajalik, kuna planeeritava tegevusega ei kaasne eeldatavalt olulist keskkonnamõju. Kui detailplaneeringu koostamise käigus selgub KSH vajadus, tuleb algatada KSH koostamine. Detailplaneeringu koostamise korraldaja on Jõelähtme Vallavalitsus (Postijaama tee 7, Jõelähtme küla, Harjumaa 74202; www.joelahtme.ee), algataja ja kehtestaja on Jõelähtme Vallavolikogu (Postijaama tee 7, Jõelähtme küla, Harjumaa 74202; www.joelahtme.ee), detailplaneeringu koostaja valitakse vastavalt hanketele.

Jõelähtme Vallavolikogu võttis 13.03.2025 vastu otsuse nr 233 „Neeme küla Metsamarja põik 23, Metsamarja põik 34 maaüksuse ja lähiala detailplaneeringu algatamine, lähteülesande kin-

Trepibi

www.trepiabi.ee

Trepibi OÜ

Võta meiega ühendust telefoni teel
5560 1008 (Risto) või trepiabi@gmail.ee

www.trepiabi.ee

Trepibi

**tarneaeg
3-4 nädalat**

MM2 EHITUS

EHITUSTEENUSED

Kvaliteetsed ehitus-, renoveerimis- ja kaevetööd Harjumaa.

- ✓ Vundamentide ehitus
- ✓ Kaev- ja haljastustööd
- ✓ Tänavakivide paigaldus
- ✓ Üldehitus ja renoveerimine

Küsi lisa 56 49 44 49

mm2ehitus@gmail.com

Katusehooldus.ee
KATUSED KORDA

- Katuste pesu ja värvimine
- Hooldus nii kivi-, plekk- kui eterniitkatustele
- Katus säilib kauem ja maja saab värske välisilme
- Küsi hinnapakumist:

tel. 53 329 176
info@katusehooldus.ee
www.katusehooldus.ee

**AITAN MÜÜA TEIE
KINNISVARA!**

Müügeeline kinnisvara hinnastamine TASUTA!

Eigi Roosfeld
5340 2179
eigi.roosfeld@arcovara.ee

ARCO VARA
City

REINPAUL

**OSTAME KASVAVAT ja
LADUSTATUD VÕSA**

Raiume võsast puhtaks
kraavid, tee- ja põlluvärsed,
lepikud, haavikud jne.

Info tel 5593 3899, kaido@reinpaul.ee
www.reinpaul.ee

nitamine ja keskkonnamõjude strateegilise hindamise algatamata jätmine”.

Planeeringualasse on hõlmatud Neeme küla Metsamarja põik 23 (katastritunnusega 24501:001:2157) maaüksus, Metsamarja põik 34 (katastritunnusega 24501:001:2156) maaüksus, riigimandis olev Metsamarja põik 25 (katastritunnusega 24501:001:1890) maaüksus ning munitsipaalomandis olev Metsamarja põik T23 (katastritunnusega 24501:001:2158).

Algatava detailplaneeringu eesmärgiks on muuta Metsamarja põik 23 ja Metsamarja põik 34 maaüksuste sihtotstarbed elamumaaks, moodustatavatele elamumaa kruntidele hoonestustingimuste määramine üksikelamute ja abihoonete rajamiseks juurdepääsu ja tehnovarustuse lahendamine ning keskkonnaningimuste seadmine planeeringuga kavandatu elluviimiseks. Detailplaneeringu koostamise käigus tuleb leida keskkonda säästev lahendus randa paadisilla ja sillale ning kallasrajale juurdepääsutee rajamiseks. Planeeritava ala suuruseks on määratud ca 2,9 ha.

Detailplaneeringu algatamise taotlus sisaldab ettepanekut kehtiva üldplaneeringu muutmiseks maakasutuse juhtotstarbe, kruntide suuruse ja elamute omavahelise kauguse ning ranna ehituskeeluvööndi vähendamise osas. Üldplaneeringut muutuva detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) vajaduse tuvastamiseks viidi läbi keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 33 lõigetes 3–5 esitatud kriteeriumitel põhinev eelhindamine, mille kohaselt KSH läbiviimine detailplaneeringu koostamisel ei ole eeldatavalt vajalik, kuna planeeritava tegevusega ei kaasne eeldatavalt olulist keskkonnamõju. Kui detailplaneeringu koostamise käigus selgub KSH vajadus, tuleb algatada KSH koostamine.

Detailplaneeringu koostamise korraldaja on Jõelähtme Vallavalitsus (Postijaama tee 7, Jõelähtme küla, Harjumaa 74202; www.joelahtme.ee), algataja ja kehtestaja on Jõelähtme Vallavolikogu (Postijaama tee 7, Jõelähtme küla, Harjumaa 74202; www.joelahtme.ee), detailplaneeringu koostaja on OÜ Ekseeder (Kuldnoa tn 11-12, 10619, Tallinn).

Detailplaneeringute algatamise otsustega saab tutvuda Jõelähtme valla kodulehel dokumendiregistris (joelahtme.kovtp.ee) ja kaardirakenduses EVALD (http://service.eomap.ee/joelahtme-vald/).

DETAILPLANEERINGUTE AVALIKUD VÄLJAPANEKUD JA ARUTELUD

Kallavere küla Ülgase tee ja Kure tee vahel asuvate aiamaade detailplaneeringu avalik väljapanek toimub 21.04.–05.05.2025 ning avalik arutelu toimub Jõelähtme vallamajas 13.05.2025 kell 15:00.

Kallavere küla Ülgase tee ja Kure tee vahel asuvate aiamaade detailplaneering algatati 14.10.2021 Jõelähtme Vallavalitsuse korraldusega nr 936.

Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on Kure tee 5, Kure tee 55, Ülgase tee 16, Luige tee 5, Luige tee 15, Ülgase tee 2, Luige tee 9, Luige tee 21 ja Kraavi tn 1 maaüksuste jagamine maatulundusmaa kruntideks, ehitusõiguse ja hoonestustingimuste määramine maatulundusmaad teenindavate põllumajandushoonete rajamiseks, juurdepääsu, tehnovarustuse sh elektrivarustuse lahendamine ja keskkonnaningimuste seadmine planeeringuga kavandatu elluviimiseks. Lisaks kuuluvad planeeringualasse transportidamaa sihtotstarbega Luige tee maaüksus ja sihtotstarbega Kraavi tänava lõik 2 maaüksus. Planeeritava ala suuruseks algatamise korralduse kohaselt on määratud ca 30,5 ha, planeeringu koostamisel täpsustatud andmete alusel ca 30,7 ha.

Detailplaneering on kehtiva üldplaneeringu kohane, kuna senist maakasutuse juhtotstarvet ei muudeta ja kruntidel säilib senine maatulundusmaa sihtotstarve.

Tegemist on aiamaade piirkonnaga, kus planeeringuga määratakse ehitusõigus, mis loob eeldused ja annab ehitusmahud ja nõuded juba olemasolevate ehitiste seadustamiseks, arvestades varem väljakujunenud asustusstruktuuri ja hoonestuslaadi. Ühtlasi võimaldab planeeringulahendus seni kaootiliselt arenenud piirkonda korraldada ja luua ühtsed reeglid ja tingimused maa-alade kasutamiseks.

Arutelul osalemiseks palume registreerida end hiljemalt 12.05.2025 e-posti aadressil kantslei@joelahtme.ee.

Koogi küla Jõeveski tn 7 maaüksuse detailplaneeringu avalik väljapanek toimub 21.04.–20.05.2025 ning avalik arutelu toimub Jõelähtme vallamajas 27.05.2025 kell 14:00.

Koogi küla Jõeveski tn 7 maaüksuse detailplaneering algatati Jõelähtme Vallavolikogu 14.02.2024 otsusega nr 178.

Planeeringuala hõlmab Koogi küla Jõeveski tn 7 maaüksust (katastritunnusega 24504:008:0416). Planeeritav ala asub Koogi

küla lääneosas, Jõelähtme jõe idakaldal. Alale juurdepääs on tagatud eraomandis olevalt Jõeveski tänavalt. Koostatava detailplaneeringu eesmärgiks on Koogi küla Jõeveski tn 7 maaüksusele olemasolevat elamut teenindava abihoone rajamine, sellega seoses Jõelähtme jõe ehituskeeluvööndi vähendamine. Planeeritava ala suuruseks on ca 3200 m². Koostatav detailplaneering on kehtivat Jõelähtme valla üldplaneeringut muutev Jõelähtme jõe ehituskeeluvööndi vähendamise eesmärgil.

Arutelul osalemiseks palume registreerida end hiljemalt 26.05.2025 e-posti aadressil kantslei@joelahtme.ee.

Neeme küla Ajataguse tee 30 maaüksuse detailplaneeringu avalik väljapanek toimub 21.04.–20.05.2025 ning avalik arutelu toimub Jõelähtme vallamajas 27.05.2025 kell 15:00.

Neeme küla Ajataguse tee 30 maaüksuse detailplaneering algatati Jõelähtme Vallavolikogu 16.11.2023 otsusega nr 159.

Planeeringuala hõlmab Neeme küla Ajataguse tee 30 maaüksuse (katastritunnusega 24505:001:0326, sihtotstarbega maatulundusmaa 100%, suurusega 4387m²). Juurdepääs planeeringualale on kavandatud Ajataguse teelt. Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on Ajataguse tee 30 maaüksuse jagamine kaheks üksikelamumaa ja üheks teemaa sihtotstarbega krundiks, elamukruntidele ehitusõiguse määramiseks ühe elamu ja neid teenindavate abihoonete rajamiseks. Detailplaneering sisaldab kehtiva üldplaneeringu muutmise ettepanekut üldplaneeringuga määratud kruntide suuruse ja elamute omavahelise kauguse osas.

Arutelul osalemiseks palume registreerida end hiljemalt 26.05.2025 e-posti aadressil kantslei@joelahtme.ee.

Loo alevik Biotiigi, Vahe tee 2 ja Vahe tee 4 maaüksuste detailplaneeringu avalik väljapanek toimub 21.04.–20.05.2025 ning avalik arutelu toimub Jõelähtme vallamajas 28.05.2025 kell 16:00.

Loo alevik Biotiigi, Vahe tee 2 ja Vahe tee 4 maaüksuste detailplaneeringu koostamine algatati Jõelähtme Vallavolikogu 16.04.2020 otsusega nr 401.

Planeeringuala hõlmab maaüksuseid Biotiigi (katastritunnus 24504:002:0494), Vahe tee 2 (katastritunnus 24504:002:0362), Vahe tee 4 (katastritunnus 24504:002:0496), Vahe tee lõik 1 (katastritunnus 24501:001:0236) ning osaliselt 11110 Nehatu-Loo-Lagedi tee L1 (katastritunnus 24504:002:0654) ja Kaldase park (katastritunnus 24504:002:0588). Planeeringuala asub Loo aleviku keskosas. Planeeritava ala suuruseks ca 4,5 ha. Juurdepääs planeeringualale toimub riigi kõrvalmaanteelt nr 11110 Nehatu-Loo-Lagedi tee.

Planeeringuga jagatakse Biotiigi katastriüksus 13-ks erinevaks krundiks: kolmeks ridaelamumaa, neljaks ühepereelamu- või kaksikelamumaa (võimalik liita ridaelamumaa kruntideks) ning kuueks teemaa krundiks. Vahe tee 2 ja Vahe tee 4 kruntidele moodustatakse kolm uut äri- ja tootmismaa krunti, kuhu on lubatud kuni kolme hoone püstitamine, et võimaldada piirkonna vee-ettevõtjal vajadusel arendada piirkonna veevargiga seonduvat taristut.

Detailplaneering sisaldab ettepanekut kehtiva üldplaneeringu muutmiseks maakasutuse juhtotstarbe osas.

Arutelul osalemiseks palume registreerida end hiljemalt 27.05.2025 e-posti aadressil kantslei@joelahtme.ee.

Detailplaneeringute avalikul väljapanekul olevate materjalidega saab tutvuda avaliku väljapaneku ajal Jõelähtme valla kodulehel (joelahtme.kovtp.ee). Jõelähtme vallamajas kohapeal materjalidega tutvumiseks võtke eelnevalt ühendust vallavalitsuse planeeringuspetsialistiga: Tiina Skolimowski, telefon 605 4855, e-post tiina.skolimowski@joelahtme.ee või Maike Heido, telefon 605 4851, e-post maike.heido@joelahtme.ee.

Arvamused ning ettepanekud saata detailplaneeringu avaliku väljapaneku jooksul e-posti aadressile kantslei@joelahtme.ee või paberkanal Jõelähtme Vallavalitsusele aadressil Postijaama tee 7, Jõelähtme küla, 74202, Jõelähtme vald.

DETAILPLANEERINGU AVALIKU VÄLJAPANEKU JA AVALIKU ARUTELU TULEMUSED

Neeme küla Saigumäe maaüksuse ja lähiala detailplaneeringu avalik väljapanek toimus 13.01.–11.02.2025. Avaliku väljapaneku ajal esitasid Untaugu tee piirkonna elanikud planeeringule kaks kirjalikku seisukohta, millele vallavalitsus vastas kirjalikult. Avaliku väljapaneku tulemusi tutvustav arutelu toimus 18.02.2025, osalesid Untaugu tee 17 omanik, huvitatud isik ja planeeringu koostaja esindajad. Planeeringu koostaja tutvustas planeeringu lahendust ning käsitleti kirjas välja toodud teemasid – ehituskeeluvööndi vähendamise ala, maapinna planeerimise tingimusi ja sadevete ärajuhtimise lahendusi. Lisaks arutati piirkonna kanalisatsiooniga seonduvat ja Neeme küla miljööst tulenevaid arhitektuurinõudeid. Täiendavalt rõhutati servituudi seadmise vajadust planeeringualale juurdepääsuks. Kuna kõik küsimused on saanud vastuse, võib planeeringumenetlus jätkuda vastavalt planeerimiseaduses sätestatule.

PROJEKTEERIMISTINGIMUSTE AVALIKUD VÄLJAPANEKUD

Saha küla Väike-Nurme tee 1 maaüksusele detailplaneeringu olemasolul projekteerimistingimuste väljastamise eelnõu avalik väljapanek toimub valla kodulehel 31.03.–13.04.2025.

Saha küla Väike-Nurme tee 1 maaüksusel kehtib Saha küla Väike-Nurme kinnistu detailplaneering, mis on kehtestatud Jõelähtme Vallavolikogu 30.12.2010 otsusega nr 137. Projekteerimistingimustega soovitakse ehitusseadustiku § 27 lg 4 p 4 alusel täpsustada detailplaneeringu järgseid arhitektuurseid tingimusi üksikelamule lubatud katusekalde vahemiku osas.

Kostivere alevik Aali tee 20 maaüksusele detailplaneeringu olemasolul projekteerimistingimuste väljastamise eelnõu avalik väljapanek toimub valla kodulehel 31.03.–13.04.2025.

Kostivere alevik Aali tee 20 maaüksusel kehtib Kostivere alevik Jõeotsa maaüksuse detailplaneering, mis on kehtestatud Jõelähtme Vallavolikogu 02.03.2004 otsusega nr 86. Projekteerimistingimustega soovitakse ehitusseadustiku § 27 lg 4 p 4 alusel täpsustada detailplaneeringu järgseid arhitektuurseid tingimusi üksikelamule lubatud katusekalde vahemiku osas.

Iru küla Saha-Loo tee 16 maaüksusele detailplaneeringu olemasolul projekteerimistingimuste väljastamise eelnõu avalik väljapanek toimub valla kodulehel 31.03.–13.04.2025.

Iru küla Saha-Loo tee 16 maaüksuse osas kehtib Iru küla Nurmevälja maaüksuse detailplaneering, mis on kehtestatud Jõelähtme Vallavolikogu 25.03.2008 otsusega nr 325. Projekteerimistingimustega soovitakse ehitusseadustiku § 27 lg 4 p 2 alusel suurendada detailplaneeringu järgset hoonestusala kuni 10% ulatuses ning ehitusseadustiku § 27 lg 4 p 7 alusel täpsustada detailplaneeringus järgseid haljastuse põhimõtteid krundil.

Iru küla Saha-Loo tee 14 maaüksusele detailplaneeringu olemasolul projekteerimistingimuste väljastamise eelnõu avalik väljapanek toimub valla kodulehel 31.03.–13.04.2025.

Iru küla Saha-Loo tee 14 maaüksuse osas kehtib Iru küla Nurmevälja maaüksuse detailplaneering, mis on kehtestatud Jõelähtme Vallavolikogu 25.03.2008 otsusega nr 325. Projekteerimistingimustega soovitakse ehitusseadustiku § 27 lg 4 p 2 alusel suurendada detailplaneeringu järgset hoonestusala kuni 10% ulatuses ning ehitusseadustiku § 27 lg 4 p 7 alusel täpsustada detailplaneeringus järgseid haljastuse põhimõtteid krundil.

Projekteerimistingimuste eelnõude osas on võimalik esitada kirjalikke seisukohti kuni 13.04.2025. a vallavalitsuse e-posti aadressil kantslei@joelahtme.ee (või postiaadressil Postijaama tee 7, Jõelähtme küla 74202).

Jõelähtme küla Postijaama tee 4a kinnistule üksikelamu püstitamiseks ehitusloa väljastamise eelnõu

Jõelähtme Vallavalitsuse menetluses on ehitusloa taotlus nr 2511271/02594 ja ehitusprojekt üksikelamu püstitamiseks Jõelähtme küla Postijaama tee 4a kinnistule (katastritunnus 24501:001:2303, sihtotstarve 100% elamumaa, pindala 4014 m²).

Üksikelamu ehitusprojekti koostamise aluseks on Jõelähtme vallavalitsuse 20.07.2023 korraldusega nr 626 väljastatud Jõelähtme küla Postijaama tee 4a maaüksuse projekteerimistingimused, mille kohaselt on kinnistule lubatud püstitada üks kuni kahe maapealse korrusega üksikelamu, kõrgusega kuni 8,5 m planeeritavast maapinnast ja ehitisealuse pinnaga kuni 250 m². Esitatud ehitusprojekti (MiHo töö nr 17-25 “Üksikelamu eelprojekt”) kohaselt on kinnistule projekteeritud ühekorruselise 8,0 m kõrgune üksikelamu ehitisealuse pinnaga 201,7 m². Hoone veevarustus lahendatakse kinnistule kavandatud puurkaevu baasil (ehitusluba nr 2312271/05948) ning reovee ärajuhtimiseks paigaldatakse kogumismahuti.

Tulenevalt ehitusseadustiku § 42 lg 6 vajaduse korral kaasatakse menetluses taotluses märgitud kinnisasjaga piirnevate kinnisasjade omanikud. Postijaama tee 4 kinnistuga piirneva Postijaama tee 6 kinnistu omanike, Enn Hommik (sünniaeg 28.06.1935) ja Ool Hommik (sünniaeg 03.11.1937), pärijatel on õigus avaldada oma arvamus 10 päeva jooksul alates käesoleva teate avaldamisest arvates.

Ehitusloa taotlusega ja projektdokumentatsiooniga tutvumiseks ehitisregistri kaudu tuleb esitada Jõelähtme vallavalitsusele e-posti aadress, millele edastatakse kaasamiskutse ehitisregistri keskkonnast. Dokumentatsiooni vaatamiseks tuleb logida ehitisregistrisse sisse ID-kaardiga, mobiili-ID-ga või Smart-ID-ga. Lisainfot ehitisregistri kasutamiseks on võimalik leida ehitisregistri veebilehelt.

Ehitusloa taotluse ja ehitusprojekti kohta on võimalik esitada kirjalikult arvamusi või vastuväiteid e-postile uljana.minakova-issajeva@joelahtme.ee või postiaadressil Postijaama tee 7, Jõelähtme küla, Jõelähtme vald 74202.

TALLINNA KREMATOORIUM

PAKUME KÕIKI MATUSETEENUSEID

HAAU-, URNI- JA TUHASTAMISMATUSED

MATUSE VORMISTAMISE VÕIMALUS INTERNETIS

KORRALDAME MATUSEID ÜLE EESTI

ÕÖPÄEVARINGNE TRANSPORT

KAKS KABELIT

www.krematoorium.ee

Pärnamäe tee 36, Tallinn

telefon 623 8808 (24h)

Forsius

Matusebüroo

HAAU-, URNI- JA TUHASTAMISMATUSED ÜLE EESTI

ÕÖPÄEVARINGNE LAHKUNU TRANSPORT

telefon 56 272 222 (24h)

Me ei saa leevendada teie kaotusevalu, Kuid me saame muuta matusetalituse kauniks ja väärikaks.

Tartu mnt 52
Tallinn
www.forsius.ee

Vanametalli

KOKKUOST

ALATI HEAD HINNAD

☎609-9499

BETOONI7A TALLINN

www.tolmets.ee

KEILA LINNA- VALITSUS TEATAB

Keila linn, Raba tn T4 ning lähiala detailplaneeringu vastuvõtmine ning avalikustamine

Keila Linnavalitsus võttis 20.02.2025 korraldusega nr 2-2/53 vastu Raba tn T4 ning selle lähiala detailplaneeringu. Planeeringuala suurus on ca 3927 m² ning see hõlmab Raba tn T4 (katastriüksuse tunnusega 29601:001:0276) suurusel ca 3585 m², sihtotstarbega 100% transpordimaa ja Raba tn 90a (katastriüksuse tunnusega 29601:014:0055), suurusel 54 m², sihtotstarbega tootmismaa 100%.

Planeeringuala asub Keila linna lõunaosa väikeelamute piirkonna edelanurgas, külgnedes põhjas, idas ja edelas väikeelamutega, lõunas haljasalaga. Raba tn T4 maa-alal puudub hoonestus. Raba tn 90a asub kasutusest väljas olev puurkaev, mis on ette nähtud likvideerida koos sellega seotud ja amortiseerunud veetorudega. Planeeritava elamuala läheduses paikneb Tööstuse tänavatootmisala.

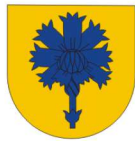
Elamumaakruntidele suurusel 907 m², 937 m² ja 1015 m² on planeeritud üksikelamud. Igale elamukrundile on lubatud ehitada 1 elamu ja 3 abihoonet. Elamute maksimaalseks korruseliseks on lubatud 2-korrust ning lubatud maksimaalseks kõrguseks olemasolevast maapinnast on 9 m. Abihoonete maksimaalseks korruseliseks on lubatud 1 korrus ning maksimaalseks kõrguseks olemasolevast maapinnast on 3,5 m. Arvestada tuleb olemasolevate ja uute elamute ja nende hoovide kasutajate vajadusega privaatsuse ja valguse järele. Vältida tuleb silmatorkavalt suuremaid maju kui on ümbruskonnas, see tähendab võimaldatud ehitisealune pindala peab olema liigendatud ümbruskonnas iseloomulike väikeelamute mõõtkavas. Projekteerimisel tuleb ette näha looduslähedasi ja lokaalseid sademete pinna- ja pinnasevee immutamisi.

Planeeringulahendusega kavandatakse elamuala juurdepääs Raba tänavalt. Ette on nähtud võimalus Raba tänavat ja Linnamäe teed ühendava jalgte rajamiseks. Jalgte lahendus täpsustub projekteerimisel.

Kuna arendusala on planeeritud täna looduslikus seisus olevale alale, soovib Keila Linnavalitsus ehitusprojektide koostamisel pöörata lisatähelepanu planeeringuala haljastuse säilitamiseks ja elurikkuse suurendamiseks.

Vastuvõetud detailplaneeringu avalik väljapanek toimub **24.03-06.04.2025** Keila Linnavalitsuse (Keskväljak 11) I korrusel infoletis ja veebilehel <https://keila.ee/avalikustamised-ja-teated/>

Arvamusi detailplaneeringu kohta ootame kirjalikult (Keila Linnavalitsus, Keskväljak 11, 76608 Keila) või elektrooniliselt klv@keila.ee.

Jõelähtme Vallavalitsus kuulutab välja vallavara rendile andmise ja Jägala-Joa infopunkt-kohviku operaatori leidmise kirjaliku enam- pakkumise:

Jõelähtme vallale kuulub Jägala-Joa külas Jägala puhkekeskuse kinnistul infopunkt-kohviku hoone. Infopunkt-kohviku eesmärk on lisaks kohvile/teele pakkuda külastajale piirkonnale omaseid maitseid ja meeneid ning pakutavate roogade kõrget kvaliteeti. Infopunkt-kohviku operaatori ülesandeks on pakkuda avalikkusele lisaks toitlustusteenusele infot turismi, kultuuri ja vaba aja teenuste ning vallas toimuvate muude sündmuste kohta, olles vallale oluliseks partneriks toetades kohaliku omavalitsuse funktsiooni täitmist turismi ja kultuuri edendamisel.

Jägala-Joa külas Põhjakalda tee 7 // Jägala puhkekeskuse kinnistul (katastri nr 24501:001:1509), asuva infopunkt-kohviku rendipinna enampakkumise alghinnaks on 500,00 (viissada) eurot rendipinna eest ühe kalendrikuu kohta ning tagatisrahaks 500,00 (viissada) eurot.

Kirjalikud pakkumised tuleb esitada paberikandjal kinnises ümbrikus tekstiga "Infopunkt-kohviku konkurss" ja kirjega „Mitte avada enne: 14.04.2025 kell 10.00" postiaadressile Postijaama tee 7, Jõelähtme küla, Jõelähtme vald, Harjumaa. Kirjalike pakkumiste esitamise **tähtaeg on 11.04.2025 kell 12.00**, pakkumise avamise aeg on 14.04.2025 kell 10.00 ja pakkumise avamise asukohaks Jõelähtme vallavalitsuse volikogu saal aadressil Postijaama tee 7, Jõelähtme küla, Jõelähtme vald, Harjumaa.

Pakkumine peab olema esitatud paberikandjal, iga leht eraldi nummerdatult ja allkirjastatult, ning sisaldama alljärgnevat andmeid ja dokumente:

1. nõusolekut rendipinna rentimiseks käesolevas korralduses sätestatud tingimustel;
2. enampakkumisel osaleja täielik nimi, isikukood või sünniaeg, elukoht ja aadress, kontaktandmed või juriidilise isiku puhul nimi, registrikood, asukoht ja aadress, kontaktandmed;
3. juriidilisest isikust enampakkumisel osalejal põhikirja-kohase pädeva organi otsus enampakkumisel osalemiseks ja pakutud rendihinna suuruse kohta;

4. juriidilisest või füüsilisest isikust enampakkumisel osaleja esindaja puhul volikiri;
5. pakutav rendihind eurodes rendipinna kasutamise eest ühe kalendrikuu kohta sõnade ja numbritega, nende erinevuse korral arvestatakse sõnadega kirjutatud rendihinna summat;
6. kohviku kontseptsioon, mis sisaldab kirjeldust kohviku toitlustuskavast (sh menüü ja joogikaardi näidised), toitlustusteenuse osutamisest (sh ülevaade kohviku teenindusstandardist ja tööstiliist jms) ning muust pakkuja poolt oluliseks peetavast infost (nt varasem kogemus toitlustusvaldkonnas, varasemad tunnustused, koduleht).
7. pakkumise tegemise kuupäev, pakkumise esitaja allkiri;
8. koopia tagatisraha tasumist tõendavast dokumendist.

Pakkumuse esitamise eelduseks on infopunkt-kohviku ruumide ja loodusliku olukorraga tutvumine **7. aprillil 2025 kell 12.00** selleks eelnevalt registreerudes.

Tagatisraha tuleb tasuda ühele järgmistest Jõelähtme Vallavalitsuse arvelduskontodest:

SEB Pank IBAN: EE181010002018903006,
Swedbank IBAN: EE432200221012002639,
LHV Pank: EE557700771005278302

hiljemalt 11.04.2025. Enampakkumisel osalejale, kes ei osutunud enampakkumise võitjaks, tagastatakse tasutud tagatisraha enampakkumise tulemuste kinnitamisest kolme (3) tööpäeva jooksul. Enampakkumise võitnud osalejale tagatisraha ei tagastata, see arvestatakse ettemaksuna tasumisele kuuluva rendi hinna sisse.

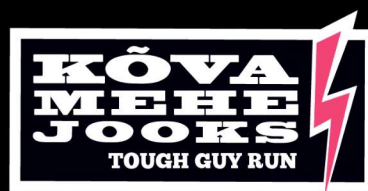
Täiendav info Jõelähtme valla kodulehel: <https://joelahtme.ee/enampakkumised>

REEDE, 23.MAI 2025

LAUPÄEV, 24.MAI 2025

ELAMUS KOGU SUVEKS!

Soodsam registreerimine kuni 31.märts!

Kõva Mehe jooksul osalejatele originaalne särk ja mõlema jooksu lõpetajatele unikaalne medal!

Info ja registreerimine www.stamina.ee/kovamees

**2025
MARU
Järvejooksud**

Laupäev, 26.aprill

3.jooks ümber Paunküla veehoidla - 10,5 km / 3.Paunküla metsamiil - 1,6 km

Pühapäev, 18.mai 2025

Arco Vara 54. jooks ümber Harku järve - 6,5 km / 3.Harku rannamiil - 1,6 km

Laupäev, 12.juuli 2025

44.jooks ümber Pühajärve - 10,7 km / 4.Pühajärve pargimiil - 1,6 km

Laupäev, 9.august 2025

Tallinna Vee 53.jooks ümber Ülemiste järve - 13,7 km / 21.Ülemiste metsajooks - 4,8 km

Soodsam registreerimine kuni 31.märts!

Kõigile sarjale registreerijatele maagiline särk.
Iga järvejooksu igale lõpetajale unikaalne medal!
Igal järvejooksul tasuta lastejooksud!

Info ja registreerimine www.stamina.ee/jarvejooks

KUIVAD JA TOORED
HALUPUUD
PELLETID JA BRIKETT

INFO 5622 6794

Tellimuse
esitamisel ütle:
ajalehest lugesin
ja 31. märtsini või
kuni kaupa jätkub
toores hall lepp
lahtiselt

72 € / rm

TASUTA
transport 40 km
raadiuses
alates 8 rm tellimusest

harjupuu.ee

**HARJU
PUU**

VAJANGU PEREFARM
Sealiha otse ja omadelt

Sealiha al veerand seast 3.75 €/kg. Müügil ka
seahakkliha, šašlõki-, suitsu- ja ahjuvorstid,
suitsusingid, šašlõkid ja kulinaariatooted,
pasteedid, sealihakonservid, soolaliha,
subproduktid ja valik lemmikutele.

Värske ja kodumaine

11.03.25 TALLINN
Tellimine kuni 10.03

26.03.25 TALLINN
Tellimine kuni 25.03

5358 6772 www.perefarm.ee f perefarm

SÕIDUAUTOD - PAKIAUTOD

SAKU AUTOKESKUS

MÄRSTIS

AUTOHOOLDUS - 10%
soodustus kehtib õlile
ja filtritele

Kuulutuse ettenäitamisel
kehtib soodustus ka aprillis

- Hooldus
- Remont
- Varuosad
- Rehvitööd
- Sillastend
- Diagnostika
- Kliimaseadmete
täitmine

tel: 686 5258
mob: 501 2075
info@sakuautokeskus.ee
Üksnurme tee 8, 75501 Saku vald

Kui Teil on...

Põlvevalu (gonalgia)

Hallux valgus (bunions)

Seljavalu (lumbaago)

Valud jalalabas, esipöia- (metatarsalgia) või kannaosas (talalgia)

...siis leiab abi meilt.

Valmistame individuaalseid tallatugesid, müüme kaela-, selja-, käe-, jala- ja põlveortoose.

Võtke julgelt ühendust – leiame teile parima lahenduse!

EESTI ORTOOSIKESKUS OÜ Eesti Ortoosikeskus, Türi 6, 11313 Tallinn. Tel 655 6326, www.ortoosikeskus.ee

TALLINNA KÜTTELADU
TALECO

AASTAST 2002

Eesti suurim valik
küttematerjale:

- pellet
- puitbrikett
- kaminapuu
- kivisüsi
- turbabrikett
- grillpellet
- grillsüsi

Tellimine: 51 36 999

MÕISTLIKUD HINNAD JA SÕBRALIK TEENINDUS!
HARJUMAAL KOHALETOOMINE TASUTA!

Väiksemad kogused on saadaval
Tallinna Kütteleao mugavas **drive-in'**is
Pärnu mnt 139E/7 Tallinn, E-R 10-18, L 10-14
info@kytteladu.ee www.kytteladu.ee

**Pakume laias valikus
ortopeedilisi jalatseid
erinevatele jalatüüpidele**

Ortopeedilised jalatsid riikliku soodustusega:
lapsed
pensionärid
tööealised puudega või vähenenud töövõimega isikud

**Turu 21b (sisehoovis),
Tartu**
Tel: +372 5342 5295
www.jalaexpert.ee

Vastuvõtud ka kord kuus Tallinnas, Võrus, Viljandis, Jõhvis

Jalaexpert

Varomed
Varomed
Varomed
Stuppy
Podartis
Stuppy

Glassense

Glassense on suurim klaaspaketide, fassaadide ja interjööri klaaslahendusi pakkuv tootja Baltikumis ja Põhjamaades. Professionaalsus ja rahvusvaheline oskusteave on meie edu määravateks tugevusteks. Oma laia ulatusliku tootevaliku ja pakutavate erilahendustega oleme kindlustanud endale turu juhtiva positsiooni.

Tule liitu meie tiimiga.

TOOTMISTÖÖLINE

Sind ootab põnev ja tehnoloogiliselt arenev klaasimaailm. Ühinedes meie tiimiga, panustad energiatõhusamate hoonete loomisesse.

Miks liituda meie tiimiga?

Sind ootab kaasaegne töökeskkond ja arendav töö, sul on võimalus meie juures õppida uusi oskuseid

Hoolime sinu tervist, pakume tervisekindlustust või sporditoetust

Töö on lihtne ja varasema kogemuse puudumine ei ole takistuseks, pakume väljaõpet kohapeal

Motiveeriv töötasu – sul on võimalik sissetulekut mõjutada oma oskuste suurenemisega.

Pakume transpordivõimalust tööle saamiseks.

Peame mees tööjuubeleid, korraldame ühisüritusi ja pakume lisaks veel mitmeid lisahüvesid

Pakume täiendavalt lisapuhkust talvel

Sobid hästi meie tiimi, kui

- Oled täpne ja kohusetundlik
- Soovid õppida uusi oskuseid
- Sulle sobib vahetustega töö

Kandideerimiseks saada oma CV

personal@glassense.com

Lisainfo: 5331 1921

Address: Kolu küla, Kose vald

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

Harju maakonnaplaneeringu maavarade teemaplaneeringu ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõude avalik väljapanek

Valminud on Harju maakonnaplaneeringu maavarade teemaplaneeringu ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande eelnõud. Planeeringuala hõlmab kogu Harju maakonda, kuhu kuulub 16 kohalikku omavalitsust – Keila, Loka, Maardu ja Tallinna linnad ning Anija, Harku, Jõe-lähtme, Kiili, Kose, Viimsi, Saue, Saku, Rae, Lääne-Harju, Kuusalu ja Raasiku vallad. Teemaplaneeringuga täpsustatakse kehtivat Harju maakonnaplaneeringut kogu Harju maakonna ulatuses.

Teemaplaneeringu eesmärk on koostöös kohalike omavalitsuste ja kogukondadega kaardistada ning kokku leppida alad ehitusmaavarade uurimiseks ja kaevandamiseks. Sellega panustatakse ehitusmaavarade varustuskindluse tagamisse aastani 2050. Samuti seatakse planeeringuga tingimused kaevandamisega seotud tegevuste negatiivsete mõjude leevendamiseks ja karjääride korrastamiseks. Teemaplaneeringu koostamisega samal ajal viidi läbi keskkonnamõjude strateegiline hindamine (KSH) ja asjakohaste mõjude hindamine. Nende tulemustega on teemaplaneeringus arvestatud. KSH eelnõu kohaselt planeeringu elluviimisega olulisi negatiivseid mõjusid ei kaasne.

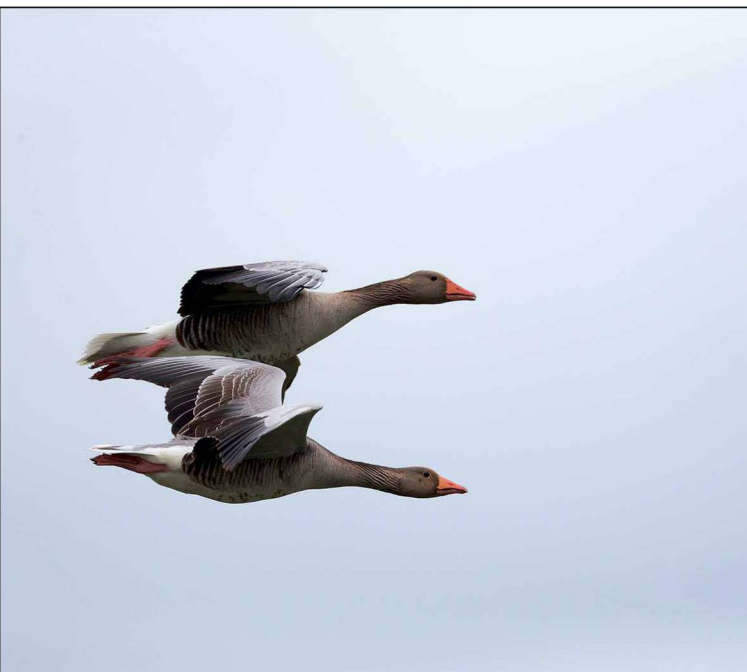
Teemaplaneeringu ja KSH aruande eelnõude avalik väljapanek toimub ajavahemikul 14.04.–14.05.2025. Materjalid on kättesaadavad alates 14.04.2025 riigi planeeringute veebilehel: <https://riigi-planeering.ee/maakonnaplaneeringud/harju-maakonna-maavarade-teemaplaneering> ja ministeeriumide ühishoone fuajees (Suur-Ameerika 1, Tallinn) on asutuse tööaegadel saadaval ka paberil planeeringumaterjalid.

Teemaplaneeringu ja KSH aruande eelnõusid tutvustav avalik arutelu toimub 17.04.2025 kell 18.00 veebis, millega liitumise link lisatakse planeeringu veebilehele arutelule eelneval päeval.

Teemaplaneeringu ja KSH aruande eelnõude avalikustamise tulemusi tutvustavad avalikud arutelud toimuvad:

- 05.06.2025 algusega kell 18.00 Lääne-Harju Vallavalitsuses (Rae 38, Paldiski)
- 09.06.2025 algusega kell 18.30 Tabasalu Kooli algklasside majas (Kooli 7, Tabasalu)
- 11.06.2025 algusega kell 18.00 Kostivere Kultuurimõisas (Mõista tee 2, Kostivere)
- 12.06.2025 algusega kell 18.00 Hüüru mõisas (Jõe tee 2, Hüüru)
- 16.06.2025 algusega kell 18.00 Kuusalu Rahvamajas (Keskväljak 10, Kuusalu)
- 17.06.2025 algusega kell 18.00 Nõmme maja saalis (Valdeku 13, Tallinn)
- 19.06.2025 algusega kell 18.00 veebis (aruteluga liitumise link lisatakse planeeringu veebilehele arutelule eelneval päeval)

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ootab teie kirjalikke arvamusi ja ettepanekuid hiljemalt 14.05.2025 aadressile Suur-Ameerika 1, 10122 Tallinn või info@mkm.ee. Lisainfo: Agnes Lihtsa, 58190538, agnes.lihtsa@mkm.ee.

PUIESTEE		KIVI-TERRASS SISSEKÄI-GU EES	ÕHUSÕITJA	RÄNI	TUNNUSTAV IMESTUS	1.	... CARLO	TÖÖ- JA ENERGIA-ÜHIK	KIHNU KAMPSUN	... TUI (END. NÄITLEJA)	ESMAS-PÄEV	... ÜTLEV (ELATIIV)	SAMA-VÖRD-	ITAALIA KEELES	EESTI POLIITIK	ORBIIDIGA SEOTUD													
MEELES					AUASTE								... MÖTTUS-LEPPIK																
LIHA- VÕI KALALÕIK						EESTI NÄITLEJA					ÕUHKA																		
						TAAMAL					SAJANDIK-																		
RV MAAN-TEEVEDU				EESTI KIRJANIK						SELLEL KITSA-ROOPMELI-SE RAUD-TEE RONG				STILB															
				PISTE										RÖÖVLIND															
PIHV								TEISTLAADI																					
NÜÜDKI, VEELGI								KRATIST KINNI HOIDES																					
JOOD		KÄÄND-SÕNA						EESTI KIRJANIK					NAISENIMI																
		SILMUS						ALEVIK HARJUMAAL					TAGAVARA																
JÄRV VALGA-MAAL							MEEDIK					VURIN																	
							TUKUNUI					ÄKKI																	
VASTUS															ATO-														
															OBJEKT														
HERILASE RELV						RETORTIMA MUUSIKA-TEOSE KIIRE VAHEOSA					UUK KÕNETOOL KIRIKUS					END. KATALOOGI-KAUBA-MAJA													
															MEHENIMI LÜHIKESE VARREGA PIITS	EESTI TELEAJA-KIRJANIK	JÕGI VENEMAAL	PÕLETAMA-TA TELLIS	POOLSAAR	LIITER	MEISTER-LIKULT	NINAHÄÄLIK	METALLI-KUNSTI TEHNIKA						
						PAKS SOKK (ETN.)												HOOGNE								KÜPSETIS			
																		EMANE									KUNSTI-TEOS		
						END. PLAADI-KOMPANII								MINGI MEES						EESTI TÕSTJA						NIVOO			
														RUUMIKAS						TERAVILI						EESTI HELILOOJA			

ERAKUULUTUSED

MÜÜK

• Müüa garaažiüksed, suured ja väikesed. Lisaks rulüksed ja suured voldikuk- sed. Müük, remont, auto- maatika, paigaldus. Tel 5698 0540, Wiru Üks Tallinn OÜ, www.wu.ee

• Müüa lõhutud kuivad ja toored küttepuud kohale- toomisega. Uus! kuivad küttepuud 50 l võrkkotis, 30 cm lepp, sanglepp, kask. Info ja tellimine tel 509 9598, www.pakhalupuu.ee või pakhalupuu@gmail.com

• Müüa saetud ja lõhutud küttepuud pikkusega 30–60 cm. Pakkuda ka võrk- kotis kuivi küttepuude toot- misjääke. Kojuvedu. Võtame tellimusi vastu iga päev. Tel 522 7345, marek406@gmail.com

• Nr. 1 kütteleadu Eestis. Küt- tepuu, pellet, brikett. Müük ja transport üle Eesti. Tel 520 0093, www.puu24.ee

• Aia- ja metsatehnika hool- dus ja remont (mootorsaad, trimmerid, murutraktorid jms.) Tel 504 9838, Võtikmetsa OÜ

• Kütteleadu24.ee – puitbri- kett alates 199 €, turbabrikett, pellet, kivisüsi, kaminapuud, klotsid al 2,50 €. Vedu üle Eesti. Tel 506 8501, www.tomrent.ee

- Müüa lõhutud küttepuud 30–50 cm, koos kohaletoomi- sega, samuti puud võrkkotti- des. Tel 518 3927, tamps222@gmail.com
- Teisaldatavate alumiiniu- mist katuseredelite valmista- mine ja müük. Töötasapinnad redelile. Tel 503 8628, katuseredel24.ee
- Müüa soodsalt kolme- meetrist küttepuud, kliendi soovil puude eri liigid (lepp, sanglepp, kask) Tel 5614 9448
- Müüa toored-kuivad küt- tepuud, segalehtpuu, sang- lepp. Võrgus 40L kuiv lepp/ kask. Tel 504 2707
- Müüa toorest küttepuud: valge lepp, sanglepp, kask, metsakuiv okaspuu. Kojuvedu tasuta alates kümnest ruu- mist. Lääne Saamees OÜ, tellimuste vastuvõtmine tel 5697 5216
- Tehnika müük-ost, www.tomrent.ee
- Müüd metsamaad, raieõi- gust, põllumaad või talu? Pakume parimat hinda ning kii- reid ja usaldusväärseid tehni- guid! Aitame ka metsamajan- damiskavade koostamisel ja teostame eksperthinnanguid. Tel 508 0065, info@metsamaaost.eu või vaata: metsamaaost.eu
- Müüa 1-toaline kõigi mu- gavustega möbleeritud korter Vahtra tn, Kosel. Rohkem infot: 514 6499
- OÜ Naeris Kasemetsa aiand Kostiveres alustab köö- vilja ja taimede müüki mai

kuus. Tomatid, kurgid, kapsad, kaalikad ja palju muud leiad Kasemetsa tee 15. Oleme avatud mai kuus iga päev 9.00-18.00 Liisi 5620 2130

• Müüa soodsalt kuivi küt- teklotse, kuiva leppa ja kask 40l võrkkottides. Vedu tasuta! Tel 5638 0516

OST

• Ostame Teie remontiva- va, rikkaga või avariilise sõi- duki! Kustutame arvelt, tasu- me kohapeal sularahas ja äravedu treileriga! Kõik pak- kumised oodatud. Tel 5552 2223

• Ostan kasutult seisma jäänud või kiirmüügihinnaga sõidukeid. Toimivaid, avariili- si, riketega, arvelt maas, va- nu ja lihtsalt seivaid. Järgi tulen puksiiriga ja tasun su- larahas. Vormistan ja arvelt maha võtan ise. Tel 5618 8671, www.seisevauto.ee

• Ostan kasutuseta jäänud sõiduauto või kaubiku, võib olla remonti vajav. Pakkuda võib ka Vene autot. Kiire te- hing, arvelt mahavõtmine ja vormistamine! Tel 5365 4085, skampus@online.ee

• Igas seisus autode kok- kuost ja ARKist kustutamine. Pakkuda võib nii sõitvaid, kalleid, kui ka romusid. Tel 5823 8310

• Soovin osta korteri või majaosa, võib vajada remon- ti. Tel 506 2068

- Autode kokkuost. Sõidu- korras ja remontivajavad. Pari- mad hinnad. Tel 5626 3993
- Ostan nostalgilisi nõusid, serviise, värvilisi pokaale, kar- pides söögiriistasid, ehteid.

Samuti ostan nahast karpe, seinapilte, kujusid, graafikat jne. Erinevate retro esemete ja kolimisjääkide ost! Tulen kohale, raha kohe kätte!

Tel 5356 0761 Liina

- Ostan teie auto, kaubiku või maasturi. Tehniline seisukord ei oma tähtsust. Vajadusel regist- rist kustutamine ja äravedu puksiiriga. Tel 5630 4306
- Ostan vanaaegseid jalg- rattaid, sääreväristajaid, nen- de raame ja muid osi. Ostan Vene autode/mootorrataste osi. Tel 510 2349
- Ostan vene kellasid ja he- litehnikat (ei pea olema töö- korras) rinnamärke, münte ning muud vanavara. Tel 5872 5458

TEENUS

• Langetame, hooldame puid ja freesime kände just Teie piirkonnas. Leiame koos lahenduse! Meid saab kätte tel 5626 3857, www.puumehed.com

• Elektri tööde terviklahen- dused: projekteerimine, pai- galdamine, hooldus. Ener- giakulude audit ja nõustami- ne, sise- ja välielektritööd, elektriautode laadijad, val- gustus- ja nutikodu lahen- dused, tänavavalgustus. Tel 5315 2851, elektritood@gmail.com

• Akuraatsed kolijad. Vana mööbli demonteerimine ja äravedu, sh rämpsude äravedu. Metallijäätmed (sh koduma- sinad) viime ära tasuta. Töö- tame ka nädalavahetustel. Tel 502 8148

• Vanaraua tasuta äravedu: plekk, aiavõrk, torud, pesu- masinad, pliidad, mahutid, tööriistad jne. Ise laadime, lõikame. Tel 5550 5017

• Ettevõtte teostab ehitus- ja remonttöid, ka väikese mahulisi töid. Tel 5660 7554, janek@janelldisain.ee

• Ohtlike puude aastaring- sed raie-, hooldus- ja saetööd, raiutud puude lõh- kumine. Viljapuude ja hekki- de lõikus. Väiketraktori tee- nused. Tel 5551 2104, www.puuhooldaja.ee

• Ohtlike puude langetami- ne, hekkide ja viljapuude lõi- kus, kändude juurimine. Tel 521 0334

• Katuste, fassaadide ja tä- navakivide pesu. Veerenni- de puhastus, vahetame vee- renne ja paigaldame katu- sereleideid. Töökogemus 14 aastat. Tel 5638 8994, kpekatuspesu.ee

• Teostame ehitus-, viimist- lus- ja renoveerimistöid Har- jumaa piirkonnas. Tel 5343 1487, Ehitusmehed OÜ, info@ehitusmehed.com

• Korstnapühkija, tel 5333 0556, www.korstnahooldus.ee

• Õunapuude, hekkide lõi- kamine ja võsa trimmerda- mine. Teen Harjumaal, Tal- linnas, Raplamaal. Tel 5663 8280 või alehter@hotmail.ee

- Puidust treppide valmista- mine. Tel 5698 6348
- Kaardid ennustavad. Tel 900 1727, 24 h. Vt ka ennustus.ee
- Eramute ja kortermajade fassaadide rekonstrueerimi- ne, soojustamine, krohvimine, pesemine, värvimine ja ül- dehitustööd. Aitame leida pa- rima lahenduse! Tel 5647 4077, info@europlaster.ee
- Kivikorstnate ehitamine ja

remont. Tel 518 8889. Korst- napühkimine. Tel 5877 1665, www.korstnad.ee

- Korstnapühkimine nõue- tekohase aktiga, küttekollete remont. Korstende, ahjude, pliitide, kaminade ehitus ja re- mont. Töid teostavad kutse- tunnistusega pottsepp ja korstnapühkija. Korstnapühki- ja tel 5372 4993, pottsepp tel 5648 2818
- Metsamaapinna ketasad- raga ettevalmistamine istuta- miseks. Tel 5346 4785, info.metsaader@gmail.com
- Ohtlike puude langetami- ne. Tel 5663 2968
- Puurkaevumeistrid OÜ: puurkaevud, veesüsteemid, biopuhastid, filtersüsteemid, septikud, mahutid, maakütte- süsteemid, tel 5199 2900, info@puurkaevumeistrid.ee
- Rakkekaevude kaevami- ne, süvendamine, puhastami- ne ja remont. Rõngaste vahe- tamine, kaevuümbriste ehi- tus, käsipumpade remont. Tel 557 4792
- Soovid liituda ÜVK-torus- tikega? Leiame koos lahen- duse, koostame projekti ja teeme ära. Vajadusel geo- deetilised mõõtmised, kaeve- tööd väikeekskavaatoriga ning puistematerjalide (sh. haljastusmuld) transport. Muskel T.T. OÜ Tel 5850 4300
- Õhksoojuspumba paigal- dus ja hooldus. Sertifikaadiga paigaldaja Kalev Lepistu. Lisainfo tel 5656 2191
- Eesti talukartuli ja köögi- vilja kojuvedu. Kartulid Gala ja Laura, porgand, sibul. Tel 5834 6809

TÖÖ

- Keila õmblustehas võtab tööle õmblejaid universaal- ja overlok masinale. Välja- õpe koha peal. Saada CV: proppen@proppen.ee. Info telefonil 5331 0767

KIILI BETOON

Trepiplaadid ja paigaldus
Betoontooted aeda ja linnaruumi

www.kiilibetoon.ee
+372 672 5591

kiilibetoon.ee
kiili.betoon

Sinu prügi on sinu vastutus.

Kogu pakendid olmejäätmetest eraldi ja vii need lähimasse pakendipunkti või telli teenus koju.

Välgi prügistamist, lihtsalt sorteer!

#LIHTNE

AEGVIIDU PUIT AS
Harjumaal

VIRU-NIGULA SAEVESKI AS
Lääne-Virumaal

VIIRATSI SAEVESKI AS
Viljandimaal

OSTAB
KUUSE- JA MÄNNIPALKI

www.nordwood.ee
tel 520 2709
Aivo.Kalmet@nordwood.ee

Harju Elu 1965

• 18. märtsil 1965 kell 10 Moskva aja järgi saadeti Nõukogude Liidu võimsa kanderaketi abil Maa orbiidile kosmoselaev-tehiskaaslane „Voshod 2“. Kell 11.30 leidis esmakordselt aset inimese väljumine kosmoselaevast maailmaruumi. Lennu teisel tiirul väljus teine piloot Aleksei Leonov eriskafandris kosmoselisse ruumi, eemaldus kosmoselaevast kuni viie meetri kaugusele ning pöördus õnnelikult kosmoselaeva tagasi.

• 1964. aastaks eraldati Kose Tarbijate Kooperatiivile elanikkonnale müümiseks 250 m³ küttepuid, kuid kellele need müüdi ja kas üldse müüdi, see on teadmata. Kose asutuste töötajad ja ümbruskonna elanikud isegi ei tea, et neil on õigus osta kohapealsest kooperatiivist puid ja muud kütust.

1990

• Eestit külastas Rabindranath Tagore'i nimelise India riikliku pedagoogilise kõrgkooli õppejõud Abani Halder, kes on Euroopas pikemal loengureisil. Ta esines esperantokeelsete loengutega Tallinna Esperantoklubis, demonstreeris videofilme Indiast TPI-s ja Harju Elu toimetuses. Kuna A. Halder on pikemat aega tegelenud joogaga, siis tuli tal vastavalt tallinlaste soovile seda tutvustada.

• Paldiski on Eesti vanemale põlvkonnale kaotatud linn, nooremale paraku tundmatu. Nii saigi ette võetud reis Paldiskisse. Eriloo saamise ja asjaajamise kirjeldamisele me aega ei raiska, ütleme vaid: kõik vanaviisi, perestroika-tuulekesest pole jälge.

2020

• Harku vald soovib rekonstrueerida Murastet ja Meriküla ühendava trepi koos vaateplatvormiga. Selleks on tellitud kaks erinevat ideekavandit: Tuuslar ja Linnupesa. Lõplikku otsust, kumb ideekavand teostatakse, ei ole vald veel teinud.

• Seoses koroonaviiruse riigisisese levikuga on maakonna ühistranspordi kasutamises kehtestatud lisanõuded. Reisijatel on lubatud sõidukisse siseneda vaid keskmisest või tagumisest uksest, kindlustamaks bussijuhtide võimalikult vähest kokkupuudet reisijatega. Kui bussis ei ole validaatorit keskmiste uste juures, jääb sõit registreerimata ja pilet ostmata.

Tallinnas avatakse külastajatele kaks tuletorni

ASKUR ALAS

askur.alas@harjuelu.ee

Harjumaal on seni olnud külastajatele ametlikult avatud kaks tuletorni: Naissaare ja Pakri. Tuleval suvel avatakse Tallinnas veel üks tuletorn ja hiljem veel teinegi.

Jaanuari keskel leidis kõiki Eesti 55 töötavat tuletorni haldav transpordiamet riigihankega Tallinna kahele tuletornile ühise operaatori 20 aastaks. Selle tulemusel avab OÜ Remamp juba 2025. aasta suveks külastajatele Sikupilli asumis piiril asuva Tallinna sihi ülemise tuletorni, mis pakub ilusaid vaateid nii Tallinna lahele kui ka linnaruumile. Veidi hiljem avatakse ka Kumu kunstimuuseumi kõrval asuv Tallinna sihi alumine tuletorn, mille juurde tuleb ka muuseumist, hotellist ja restoranist koosnev kompleks.

„Esimest korda transpordiameti ajaloos kaasatakse erakapitali riigivara korrastamiseks. Kunagi varem pole tuletornidele riigihankega operaatorit leitud,“ ütles transpordiameti haldur **Andres Unn**.

Arendaja on tuletornide fanaatik

OÜ Remamp omanik **Ego Riener** otsustas riigihankes osaleda, kuna Eestis paiknevate tuletornide heaolu on tema jaoks väga oluline. Riener on ühtlasi MTÜ Eesti Tuletorni Seltsi (ETS) esimees ja asutaja-liige. Aastal 2007 loodud MTÜ-l ETS on 140 liiget, sh nii eraisi-

Sel suvel avatav Tallinna sihi ülemine tuletorn on laternaruumi ja rõduga kivitorn, mis põleb ööpäev läbi. 1896. aastal ehitatud torni tule nähtavuskaugus on 12 miili, tule kõrgus aluspinnast 40 m, merepinnast 81 m.

FOTO: transpordiamet

kuid kui ka nt meremuuseum, muinsuskaitseamet ja Viimsi vallavalitsus. ETS-i eesmärk on propageerida tuletornide tähenduse ja säilimise tagamise ideed, korraldada tuletornidega seotud infovahetust jne.

„Töötasin varem veeteede ametis ja haldas navigatsiooni- ja haldus Narvast Osmussaareni. Sealt sai alguse ajalooliste tuletornide armastus. Hankes osalemine oli ajendatud sellest kiirest. Ja olen näinud ise inimesi tornidesse viies, milline sära nende silmadesse tekib, kui saavad vaadata torni kõrgustest alla,“ kõneles Riener.

Tallinna sihi ülemine tuletorn on plaanis avada suveks.

„Praegu tegeleme turvapiirete paigaldamisega, et saaks päästeameti kooskõlastuse. Näiteks keerdtrepile tuleb paigaldada lisaks käsipuudele ka turvavõrgud ning rõdule uued piirded. Oleme planeerinud seal taastada ka välisukse, mis oleks sarnane originaaliga, kust sai tuletorni siseneda aastaid tagasi,“ selgitas Riener.

Pärast avamist saab tuletornile ligi elektrooniliselt – seal poleks ka kohta, kus inimest pidada.

Teise torni juurde restoran ja hotell

Tallinna sihi alumine tuletorn asub Kadrioru pargi veerel Kumu kunstimuuseumi kõrval aadressil Valge 3.

„Alumine torn on keerulisem, aga tahame ka selle ikka

Tallinna sihi alumine tuletorn asub Kumu kõrval ja on plaanis tulevikus külastajatele avada. 1839. aastal ehitatud torni tule nähtavuskaugus on 12 miili, tule kõrgus aluspinnast 18 m ja merepinnast 49 m.

FOTO: MTÜ Eesti Tuletorni Selts

sel aastal avada, samuti elektroonilise ligipääsuga,“ ütles Riener. Tuletorn ja selle linna-ku hooned vajavad põhjalikku renoveerimist.

„Kogu linnaku väljaarendamise ideid ja visioone praegu veel põrgatame. Täpne lahendus alles selgub, aga kolme aastaga peaks see olema välja arenatud,“ ütles toitlustusäri

Tuletornientusiast Ego Riener avab sel aastal külastajatele kaks Tallinna tuletorni. Foto on tehtud Suurupi ülemises tuletornis, kuhu praegu on ligipääs paraku piiratud.

FOTO: erakogu

Harjumaal külastajatele avatud kahest tuletornist oli 2024. aastal menukam Pakri tuletorn, kus käis 5276 inimest.

FOTO: transpordiamet

kogemusega Riener, kelle mõtelennu järgi võiks sinna rajada nii muuseumi, tuletorniteemalise restorani kui ka eksklusiivse hotelli.

„Meie visioon on rajada kompleksi, mis oleks täielikult tuletorniteemaline ja üks osa täiendaks järgmisi. Plaanime muuseumis esitleda museaalseid kogumit, mis populariseeriks tuletornide säilimise ideed. Samuti on alumise tuletorni juures suur väliala, kus võimalik eksponeerida tuletornidega seotud objekte,“ kõneles Riener.

Tuletorniturism on kasvuteel

Rieneri sõnul on tuletornid tähelepanuväärsed arhitektuurimälestised, mis vajavad oluliselt rohkem tähelepanu. Ettevõtja hinnangul on Tallinna tuletornidele potentsiaalseid külastajaid väga palju, sest inimesed tahavad näha, kuidas üks tuletorn töötab ning imetleda tornist avanevaid vaateid.

Seda kinnitavad ka arvud. Möödunud aastal väisas Eestis tuletorne enam kui 94 000 inimest. Võrreldes mullusega kasvab külastatavus 13% ja 90 000 külastaja näitaja ületati esimest korda pärast 2020. aastat.

Kolmandat aastat järjest on külastatuim Sõrve tuletorn, kus käis üle 25 000 piletiga külastaja, järgnesid Kõpu (22 955), Tahkuna (12 877), Kihnu (8026) ja Ristna (6833) tuletornid. Sealjuures on Kõpu majakas, mis asub merepinnast 102 meetri kõrgusel, maailma vanim katkematult töötanud tuletorn, kus tuli pole kustunud ligi 500 aastat.

Harjumaal külastajatele avatud kahest tuletornist oli 2024. aastal menukam Pakri tuletorn, kus käis 5276 inimest. Naissaare tuletorni väisas möödunud aastal 3553 inimest. Kui võrrelda neid arve 2023. aastaga, siis mõlemas tuletornis oli külastajaid rohkem. 2023. aastal oli Pakri tuletornis külastajaid 4488 ja Naissaare tuletornis 2828.

Kõiki tuletorne ei pea Rieneri sõnul avama – lisaks ajaloolisele väärtusele tuleb lähtuda sellest, kui ohutu on inimestele tuletorni ronida, sest näiteks 50–60ndatel ehitatud tornides pole keerdtreppi, vaid redel.

„Mohni võiks kindlasti avatud olla, seal tuleb küll arvestada looduskaitseala ja piirangutega. Keri renoveeriti ära, läbi Keri seltsi peaks saama ligi,“ loetles Riener majakaid, mis võiksid veel avatud olla. Transpordiameti nimekirjas neid paraku pole. Harjumaal pääses vanasti ka Suurupi tuletorni.

Laias laastus on aga olukord tuletornidega Rieneri hinnangul jõudnud sinnamaani, et kõik, mis võimalik, on avatud või avatakse, tähtis on, et pärandit ei lammutataks, vaid säilitataks. ♦